

Az igazi győzelem: a békesség diadala a háború fölött

Szentmise a doni áttörés áldozataiért Budapesten

Fotó: Merényi Zita

A hagyományhoz híven katonai tiszteletadással bemutatott engesztelő szentmisét celebráltak a Magyar Királyi 2. Honvéd Hadsereg katonáiért az 1943. évi doni áttörés 81. évfordulóján, január 12-én a budavári Nagyboldogasszony- (Mátyás-) templomban, Berta Tibor püspök, katonai ordinárius főcelebrálásával.

A szentmisén Böröndi Gábor vezér ezredes, a Honvéd Vezérkar főnöke mellett jelen volt a kormányzat több képviselője, honvédelmi előljárók, katonai, társadalmi és hagyományörző szervezetek képviselői; a szertartás zenei szolgálatát a Magyar Honvédség Központi Zenekara látta el.

Berta Tibor püspök homíliájában hangsúlyozta: a nemzeti sírkertben való katonai tiszteletadás után „a béke és az igazságosság megőrzésének jegyében jöttünk ide, hogy ebben az engesztelő és megemlékező liturgiában imádkozzunk a Magyar Királyi 2. Honvéd Hadsereg katonáiért az 1943. évi doni áttörés évfordulóján, katona elődeinket idehozzuk az oltárra és a szentmiseáldozatban fohászkodjunk bűneik bocsánatáért és kérjük számukra az üdvösséget”.

A püspök felhívta a figyelmet arra, hogy a 2. honvéd hadsereg katonáinak emlékeztetét évtizedeken át „feleségek, jegyesek, édesapák, édesanyák, testvérek, gyermekek tartották fenn. Amikor megtudták, hogy férjük, vőlegényük, apjuk, gyermekük, testvérük meghalt a Don mellett, vagy a hadifogságban, elmentek a templomba és szentmisét mondtak értük.

A békétlenség és az elnyomás diktatúráinak ragadozó tébolya közepette az egyszerű nép vallásos hitét nem tudta megfertőzni semmilyen ármányos eszmérendszer. Őket követjük most, amikor zárándokként vagyunk itt, nemzeti történelmünk egyik legkiemelkedőbb szentélyében ezen a szentmisén, mely a mennyek országa küszöbén, hogy katonaelődeinkért imádkozva a békéért fohászkodjunk Urunkhoz, Istenünkhöz.”

A béke azt jelenti, hogy megvalósul a rendből forraszó harmónia: harmónia Isten és ember, ember és ember, ember és természet között, harmónia az emberi lélekben – mutatott rá a püspök.

(Folytatás a 3. oldalon)

Szenvedéllyel szerette az Urat és az ő népét

Búcsú Filó Kristóf kanonoktól

„Én mindig azt mondom, hogy kérem szépen, jól nézzenek meg engem előlről, hátulról, oldalról, mert én egy boldog ember vagyok!” Kristóf atya szenvedéllyel élte az életet, és ezt a lelkesedést ráragasztotta mindenki másra is. Honnan eredhetett ez a belső tűz? Biztosan szerepe volt benne a neveltetésének. Kristóf atya 1947. október 30-án született Esztergomban, háromgyermekes család középső gyermekeként. Szülei őt és testvéreit a családi értékek megtartására nevelték, elültették bennük a hit iránti érzékenység magvait.

Édesapja a Horthy-korszakban (1920–1944) hivatásos katonatiszt volt, és a II. világháború után többször is bebörtönözték. Mindebből az következett, hogy a Filó testvéreknek a gimnáziumi és az egyetemi felvételijük is ellehetetlenült.

Édesapja 1958-ban, harmincnégy évesen, nem sokkal az utolsó börtönbüntetéséből való szabadulása után elvesztette a látását. Kristóf atya egész későbbi életét meghatározó három esemény tehető erre az időszakra, vagyis a hatvanas évek elejére. Az első az, hogy gyermekként végigolvasta a világirodalom klasszikusait.

(Folytatás a 11. oldalon)

Az eutanáziáról a hit fényében

Az emberi élet mint Isten ajándéka

A múlt év végén a hazai közélet egyik központi témájává vált az eutanázia, és ennek nyomán számos etikai, teológiai szempontból tisztázandó kérdés merült fel. Ezért lapunk felkérte Németh Gábor morálteológust, hogy egy cikksorozat keretében fejtsse ki részletesen a témával kapcsolatos etikai megfontolásokat a hit fényében. A cikksorozat a betegek világnapján (február 11.) megjelenő Új Emberben zárul, ezzel is jelezve, hogy az íráskor célja nem pusztán az ismeretterjesztés, hanem – a teológiai szemléletnek megfelelően – embertársaink szolgálata.

(A sorozat első részét a 5. oldalon olvashatják)

Megerősítve másokat a bizonytalanságaik közepette

A családpsztoráció kihívásairól

Győrben tartották évnyitó találkozókat a magyarországi egyházmegegyék családreferensei január 12–13-án. Számbavétel és előretekintés, egymás erősítése, lendületvétel a szolgálatra – ez jellemezte az együttélést, amelynek első napjába tekintettünk bele.

Csaknem valamennyi egyházmegegye családreferens csapata – házaspárok és papok –, mintegy hatvan fő vett részt a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) Családügyi Bizottsága meghívására a családreferensek évnyitó találkozásán.

(Folytatás a 8. oldalon)

Aki a termést adja nekünk, akitől az értékeket kapjuk

Beszélgetés Ürge-Vorsatz Diána klímakutatóval

Az ENSZ 28. klímakonferenciáját (közismert nevén COP28) tavaly november 30. és december 12. között rendezték meg az Egyesült Arab Emírségek legnépesebb városában, Dubajban. A csúcstalálkozón a világ 198 országának államfői és/vagy magas rangú tisztviselői, illetve mintegy nyolcvanezer küldött vett részt. Az eseményen jelen volt Ürge-Vorsatz Diána klímakutató, az ENSZ Éghajlatváltozási Kormányzati Testületének alelnöke, a Közép-európai Egyetem (CEU) professzora is. A konferencia eredményeiről, a fenntarthatóság kihívásairól beszélgettünk vele.

(Interjúnk a 9. oldalon)

Észak- és dél-koreai keresztények a kiengesztelődésért

7. oldal

Katolikus egyetemek az Educatio kiállításon

8. oldal

A kisteleki háromkirályok a Vatikánban

12. oldal

ISSN 0133-1205

2 4 0 0 3

9 770133 120548

Tanuljunk meg örködni a szívünk felett!

A múlt év december 27-én dél előtt a Szentatya a VI. Pál Teremben tartotta az általános kihallgatást és új katekézis-sorozatát kezdett, mégpedig a rossz szokásokról, jellemhibákról (az ún. viciumokról, régies kifejezéssel „föbűnökről”) és az erényekről. A sorozatot bevezető elmélkedésének témája a szív őrzése (a Mk 7,14–15.21 alapján). (A sorozat 2. részét 2024. január 14-i számunk 2. oldalán közöltük - a szerk.)
Ferenc pápa teljes katekézisének fordítását közreadjuk.

Kedves testvéreim, jó napot kívánok! Ma bevezető elmélkedést szeretnék tartani a rossz szokásokról és az erényekről szóló katekézissorozat-hoz. Kezdhetjük a Biblia legelején, ahol a Teremtés könyve az összülők elbeszélésén keresztül bemutatja a rossz és a kísértés dinamikáját. Gondoljunk a földi paradicsomra. Az édenkert idilli képében megjelenik egy olyan szereplő, aki a kísértés szimbólumává válik: a kígyó, a csábító. A kígyó alattomos állat: lassan, a földön csúszva mozog, néha észre sem vesszük nesztelen jelenlétét, mert jól be tud olvadni a környezetébe – főleg ezért veszélyes. Amikor

beszélgetésbe elegyedik Ádámmal és Évával, azt is megmutatja, hogy kifinomult érvelési technikával rendelkezik. Úgy kezdi, ahogy a pletykálásban szokás, egy rosszindulatú kérdéssel: „Valóban azt mondta Isten, hogy nem ehettek a kert egyetlen fájáról sem?” (Ter 3,1). A mondat hamis: Isten valójában a kert összes gyümölcsét felkínálta a férfinak és a nőnek, egy konkrét fának, a jó és a rossz tu-

dása fájának gyümölcsét kivéve. Ez a tilalom nem eszének használatától akarja eltiltani az embert, ahogyan azt néha félreértelmezik, hanem egy bölcsességi intézkedésről van szó. Mintha azt mondaná: ismerd fel a határt, ne tartsd magad mindenek urának, mert az önteltség minden rossznak a kezdete. Erről tanúskodik a történelem. A szentírási elbeszélés azt mondja, hogy Isten az összülőket

a teremtett világ urává és őrzőjévé teszi, de meg akarja óvni őket attól az elbizakodottságtól, hogy mindenhatónak képzeljék magukat, hogy ők akarják eldönteni, mi a jó és a rossz, ami kísértés. Ma is nagy kísértés! Ez a legveszélyesebb csapda az emberi szív számára.

Mint tudjuk, Ádám és Éva nem tudott ellenállni a kígyó kísértésének. A nem éppen jó Istennek, az őket alávetttségben tartani akaró Istennek az eszméje befurakodott az elméjükbe: innen indult el mindennek az összeomlása. Ezekkel a történetekkel a Biblia azt magyarázza el nekünk, hogy a rossz nem feltűnő módon kezdődik el az emberben, nem akkor, amikor egy cselekedetben megnyilvánul, hanem sokkal korábban elkezdődik, akkor, amikor az ember elkezd foglalkozni vele, amikor képzeletben, gondolatban dédelgetni kezdi, míg végül hitegetései teljesen behálózák. Ábel meggyilkolása nem az eldobott kővel kezdődött, hanem azzal a nehezteléssel, amelyet Káin meggondolatlanul táplált önmagában, míg az szörnyeteggé nem tette. Isten figyelmeztetése az ő esetében sem érnek semmit.

Kedves testvéreim, az ördöggel nem állhatunk szóba! Soha! Sosem szabad vitatkozni vele! Jézus sosem

folytatott párbeszédet az ördöggel, hanem elűzte. A pusztában, amikor megkísértetett, akkor sem párbeszédet, hanem egyszerűen a Szentírás szavaival, Isten ígéjével válaszolt. Vigyázzatok: az ördög csábító! Sose folytassatok vele párbeszédet, mert okosabb mindannyiunknál, és kifog rajtunk. Ha kísértés tör rád, sose folytass párbeszédet vele! Csukd be az ajtót, csukd be az ablakot, csukd be a szívedet! Így védekezzünk a csábítás ellen, mert az ördög ravasz, okos! Bibliai idézetekkel próbálta megkísérteni Jézust, nagy teológusnak állítva be magát. Legyetek óvatok! Az ördög ne beszéljessünk, a kísértéssel nem szabad párbeszédbe elegyedni! Ha ránk tör a kísértés, zárjuk be az ajtót, őrizzük a szívünket! Szívünk órének kell lennünk! Ezért ne társalogjunk az ördöggel! Vigyázzunk a szívünkre – ezt a figyelmeztetést kapjuk az egyházatyáktól, a szentektől. Nekünk pedig kérnünk kell ezt a kegyelmet: hogy megtanuljunk örködni a szívünk felett. Bölcs dolog örködni a szívünk felett. Az Úr segítsen bennünket ebben a munkában. Aki őrzi a szívét, az kincset őriz. Testvéreim, tanuljunk meg örködni a szívünk felett!

Fordította: Tózsér Endre SP
Fotó: vatican.va

A béke nem szavakból áll, hanem valódi elköteleződésből

Kulbokas kijevi nuncius beszéde Szűz Mária, Isten Anyja ünnepén a Szent Sándor-székesegyházban

Szűz Mária, Isten Anyja ünnepén (január 1.) tartja az Egyház a béke világnapját. Ebből az alkalmából Visvaldas Kulbokas érsek, apostoli nuncius szentmisét mutatott be a kijevi Szent Sándor-székesegyházban. Az alábbiakban a nuncius prédikációjának magyar fordítását közöljük.

Mi, katolikusok minden évben az év első napján ünnepeljük a béke világnapját. Amikor 1968. január 1-jén Szent VI. Pál úgy döntött, hogy meghívja a katolikusokat és minden jóakarátú embert a béke első világnapjának ünneplésére, ezt a hirt a szeplőtelen fogantatás ünnepén, december 8-án jelentette be. Elmondhatjuk tehát, hogy a béke világnapjának „anyasága” az Istenszüllőé, „apasága” pedig VI. Pál pápáé, aki megjegyezte, hogy számtalan ember beszél a békéről, de szavaik nem mindig fedik a valóságot. Jóllehet az emberek sokszor a „béke” szót hangoztatják, de valódi szándékuk mások leigázása, gyarmatosítása, közben pedig a népeket megillető igazságosságot és szabadságot emlegetik. Végeredményben nem a béke (világa) épül, hanem az elnyomásé, jóllehet ezt a propaganda rendnek és törvényességnek nevezi.

Másrészt a béke nem pacifizmus, nem bújik egy gyáva és rest életszemlélet mögé, amely elhanyagolja az igazságot, az igazságosságot, a szabadságot és a szeretet építésére és védelmére irányuló őszinte erőfeszítéseket. Mert VI. Pál többször hangsúlyozta: a „béke” szót senki sem használhatja ürügyül arra, hogy lemondjon arról, hogy életét hazája és testvérei szolgálatára szentelje, és elkötelezze magát az igazságosság és a szabadság védelmében. Mert ebben az esetben ez nem béke, hanem csak a saját felelősség- és kockázatvállalás előli menekülés. Már e rövid megjegyzésekből kitűnik, hogy a „béke” szó VI. Pálnál valami különlegesen nagy és igényes dolgot jelent. Vagyis nem szavakról van szó, hanem valódi elköteleződésről.

Mindennapi elköteleződés ez, amelyet Mária elköteleződéséhez hasonlíthatunk, akit ma Istenszüllőként tisztelünk; Mária imádkozik, hisz bemutatja a törvény által előírt áldozatokat, gondoskodik a gyermekről. Később gondoskodik arról, hogy a kánai menyegzőn ne hiányoz-

”

Egyedülálló fegyverünk van a béke érdekében: az imádság, melynek elképesztő energiája erősíti erkölcsi és politikai pozíciónkat, és lehetővé teszi számunkra, hogy Isten irgalmára és erejére támaszkodva a reménytelenség ellenére is reménykedjünk

zék a bor, vagy pedig hogy Jézus „ne veszítse el teljesen a fejét”, amikor naponta tanít a Galileai-tenger mellett, és nincs ideje enni. Végül Mária Jézussal marad a kereszt tövében, és jelen van pünkösöd napján is. Tehát Jézus életének minden fontosabb pillanatában – így az Egyház születésé-

nek pillanatában is – jelen van Mária. A két ünnep – Mária istenanyasága és a béke világnapja – egyesítésével VI. Pál pápa arra is buzdít minket, hogy vegyünk részt a béke építésében, vagyis ne gondoljuk, hogy ez valaki másnak a dolga, mintha mi semmit sem tehetnénk.

VI. Pál azt mondja: mi, keresztények sok mindent tehetünk. Először is van evangéliumunk, amely számunkra „kivételes és hatalmas eszmék csodálatos kincsestára”, mint például a minden embert egyesítő, egyetemes testvériség gondolata, amely Isten egyetlen, szuverén és szerető atyaságából ered és a mindannyiunkat Krisztussal egyesítő közösségből fakad. Vagyis a keresztény hit és mentalitás arra ösztönöz minket, hogy az egész emberiséget egy nagy családnak tekintsük. Ebben a családban vannak Ukrajna és más országok ellen támadó gyilkosok és gyarmatosítók, akik mindezek ellenére az emberi család részét képezik. S ezért imádkozunk értük, mert Krisztus értük is meghalt.

Másrészt nekünk, Krisztusban hívőknek egyedülálló fegyverünk van a béke érdekében: az imádság, melynek elképesztő energiája erősíti erkölcsi és politikai pozíciónkat, és lehetővé teszi számunkra, hogy Isten irgalmára és erejére támaszkodva a reménytelenség ellenére is reménykedjünk. Ez a két fő keresztény tényező, vagyis annak felismerése, hogy mindannyian ugyanannak az emberi családnak vagyunk a tagjai, és az imádság erejébe vetett hit ösztönöz, bátorít, továbbá – VI. Pál szavaival élve – képessé tesz bennünket lelki és politikai innovációra.

Tehát (e két érték) Krisztus igazi béketeremtőivé tesz bennünket, aki maga az „igazi, igazságos és kiegyensúlyozott béke, de ténylegesen elismeri az emberi személy jogait és az egyes népek függetlenségét”. Itt, Ukrajnában ráébredtünk arra, hogy

az egyik nehezen leküzdhető emberi probléma abban áll, hogy mindenki csak azt az „igazságot” akarja hallani és megérteni, ami neki tetszik: az agresszor csak önmagát akarja megérteni, és gyakran valami hasonló történet Ukrajna ügyevezett barátait. Keresztényként milyen eszközzel rendelkezünk ahhoz, hogy tanúságot tegyünk az igazságról, miközben az emberi szívek bezárulnak?

Elsősorban Isten Szentlelkére hagyatkozunk, aki egyedül képes megterésre indítani a szíveket. Szent VI. Pál, aki már a mennyekben vagy, és

imádkozol értünk, veled együtt békéért könyörögve fordulunk a mi mennyi Édesanyánkhoz, Máriához. Tudjuk, hogy nem vagyunk méltók a béke isteni ajándékára, de mégis kérjük azt. Sok halott, sebesült és elhurcolt gyermekkel, sok hadifogollyal, polgári személlyel, férfakkal és nőkkel, sőt papokkal, több millió, vérző sebekkel borított ukránnal együtt kérjük: Urunk, irgalmazz nekünk, és adj nekünk békét!

Fordította: Hidász Ferenc OFM
Forrás és fotó: Rkc.org

Az igazi győzelem: a békesség diadala a háború fölött

Szentmise a doni áttörés áldozataiért Budapesten

(Folytatás az 1. oldalról)

Berta Tibor elmondta, a történelem mindig Isten kezében van, ezért most is őhozza emeljük fel a Donnál elesett katonák lelkét: azokét, akik felmutatták a helytálló hősiesség példáját, azokét, akiknek munkaszolgálatosként ki kellett inniuk a féktelen gonoszság keserű méregpoharát, azokét, akik eltűntek, s emléküket még fejfa sem őrzi, azokét, akiket a hosszú fogság gyötrelmekkel teli rabságába hurcoltak, azokét, akik bár hazatértek, de később kivégeztek, akiket bebörtönöztek, kitelepítettek, s hallgatniuk kellett katonai és hadifogolyéletük emberpróbáló körülményeiről és azokról, akik a háború legiszonytatóbb helyzeteiben is a gondviselő Istenben bízva távoztak el a világból, s földi maradványaik távoli temetőekben várják a föltámasztás napját. A szívét tépő emlékekkel együtt újra és újra továbbadjuk és elmondjuk a háborúról szóló igazságot, hogy a kegyetlen borzalmak ne tudjanak megisméltódní. Az erőszak sohasem tud békét teremteni, hanem csak újabb erőszakot szül, amelyben mindenki csak vesztes lehet – szögezte le Berta Tibor.

Arra is felhívta a figyelmet, hogy a békét, a rendből forraszó harmónia megvalósítását mindig a hazugság akadályozza, amelyet először a hamis nyelvű sátán, a „hazugság atyja” (Jn 8,44) mondott ki, félrevezetve az ősz szülőket áskálódó kérdésével: „Miért parancsolta meg nektek Isten, hogy a kert egyetlen fájáról se egyetek?” (Ter 3,1). Már a kérdés is hazugság, hiszen az Úr a kert összes gyümölcsét felkínálta, kivéve a jó és a rossz tudásának fája termését. Ezzel a bölcsességi intézkedéssel azt akarta mondani, hogy az embernek föl és el kell ismernie a határait, teremtményi mivoltát, hogy ne tartsa magát mindenek urának, mert az önteltség számos rossznak az elindítója. Isten a teremtett világ urává és őrzőjévé tette az embert, de meg akarta óvni az elbizakodottságtól, attól, hogy mindenhatóan képzelje magát, hogy ő akarja eldönteni, mi a jó és mi a rossz – utalt Ferenc pápa december 27-én elmondott katekézisére a püspök. A fölényes önhitség kísértése időről időre megjelent az emberiség történelmében, mint ahogy ma is jelen van: korunk értékes és hasznos technikai és technológiai vívmányai már-már azt sugallják, hogy az ember mindent megtehet – fűzte hozzá a tábori püspök.

Berta Tibor kifejtette: „A történelem során nem egyszer bebizonyosodott, hogy a sátán csábítása valójában mindig az Isten elleni harc, mely célja, hogy kiirtsa őt az ember szívéből, ugyanakkor megcsönkítja és szegényíti teszi az emberiséget, és olyan döntésekre készíti, melyeknek nincsen jövője”. A hazugság csábításának behódoló ember mindig önteltté válik és elszakítja az életét az Istentől. De „ha nem létezik transzcendens igazság – amelytől az ember engedelmissége révén az önazonosságát megkapja – akkor valójában nincs egyetlen olyan biztos elv sem, amely az emberek közötti jogszertű kapcsolatokat garantálná, hiszen a különböző érdekek elkerülhetetlenül szembeállítják őket egymással.

Ha nem ismerjük el a transzcendens igazságot, akkor mindenki saját érdekeinek érvényesítésére törekszik, és nem veszi figyelembe a másik em-

ber jogait. A modern önkényuralom gyökere éppen az istenképmás ember természetfölötti méltóságának tagadásában rejlik.” Ezért függ vég-ső soron minden az istenkérdéstől, világított rá a püspök: „Újra meg kell tanulnunk megérteni, hogy az emberiség nagy erkölcsi és etikai ismeretei éppen olyan értelmesek és valóságosak, mint a természettudományos vagy a technikai ismeretek, hiszen a természettörvény valójában erkölcsi törvény. Mai világunk problémája éppen az, hogy eltávolodott ettől az ősi alapigazságtól.”

A püspök arra is rámutatott, hogy a hívó teológusok úgy gondolják, hogy folyamatosan kapcsolatban kell állni a különböző tudományokkal, mindazonáltal Istent, s az ő arcát

megmutató Jézus Krisztust nem lehet száműzni az emberi gondolkodásból. Robert Jastrow amerikai agnosztikus asztrofizikus így fogalmazott *Isten és a csillagászok* című művében: „Úgy tűnik, hogy a tudomány sohasem lesz képes fellebbenteni a fátylat a teremtés misztériumáról.”

A szónok a továbbiakban arról beszélt, hogy a doni áldozatokról való megemlékezés „az igazság és az igazságosság erényének erőterében bontakozhat ki a maga teljességében, ezért fáradhatatlanul, évről évre őszinte szívvel és éber lélekkel kell fejet hajtjanunk katonai elődeink előtt, hogy a mostani és az új nemzedékek előtt ne merüljenek feledésbe a múlt történései, amelyekből ösz-

tönnést nyerhetünk saját korunk és a jövő építésére a pusztítás uralmával szemben”.

1942-ben a Magyar Királyi 2. Honvéd Hadsereg katonái, engedelmeskedve a katonai eskünek és parancsoknak, kötelességtudó lélekkel indultak el a Don mellé. „Megannyian azt gondolták: családjukat óvják, nemzetüket oltalmazzák, hazájukat védik. Ugyanakkor nem szabad eltagadnunk, hogy voltak közöttük, akik a borzalmas körülmények miatt emberi méltóságukból kivetkőzve kegyetlenül bántak másokkal.”

Bizonyos, hogy számtalan embertelenséget felidézhetnénk, de ne engedjük, hogy a szélsőséges magatartások eltakarják előlünk azokat,

akik a kegyetlenségek között is meg tudták őrizni a saját és mások méltóságát, akik a legvégsőkig ki tudtak tartani, akik másokat életük kockáztatásával mentettek meg, akik föl tudták mutatni a bajtársiasság katonai erényét, így mindig a testvériség és a felebarát iránti szeretet mellett döntöttek – figyelmeztetett Berta Tibor.

„A rájuk való emlékezés hozzásegíthet bennünket a helytálló és áldozatokat vállaló katonai szolgálat megbecsülésének elismeréséhez, amelyhez úgy lehetünk igazán méltók, ha mi is minden körülményben emberek tudunk maradni, mert ez az igazi győ-

zelem, a békesség diadala a háború fölött. Ezért válhat a katonai elődeinkre való mostani megemlékezésünk az igazságosság és a béke megőrzésének nagy fohászává, az isteni megbocsátás tükröződésévé, amelyben – nem feledve katonáink háborús tragikumát – gátat szabhatunk a gonoszan romboló erőnek, a sátni pusztítás tombolásának és a bosszúállás fertőzésének.”

A homília további részében a püspök a hétköznapi igazságáról és békéjéről is beszélt, amelyet azok az emberek teremthetnek meg, akik az Isten arcát megmutató Jézus Krisztus stílusát jelenítik meg az életükben, akik nem félnek a szeretet gesztusaitól és kézzelfogható tetteitől, amelyekkel el tudják szakítani a hazug-

ság, az elbizakodott önteltség és az önzés bilincseinek megannyi láncát.

„Ők lesznek azok, akik ellenállnak a jelen kor markáns agresszivitásának, mely fölütötte a fejét a média-felületeken, társadalmi és munkahelyi kapcsolatokban, közösségekben, családokban, az idősek, a fiatalok, de még a gyermekek világában is. Ők lesznek azok, akik nem hallgatva a megannyi uszításra el tudják utasítani a számtalan platformon megjelenő ilyen-olyan ellenségeképeket.

Ők lesznek azok, akik felül tudnak emelkedni és vissza tudják utasítani az önimádó magamutogatás kísértését, az indulatos brutalitást, a durva közönségességet, az alpári tragárságot, a megannyi ellentmondásokkal teli monológot, a valóságot és a tényeket semmibe vevő véleményözönyt, a másokat mélyen megsértő és hiteltelenítő megjegyzéseket a közösségi hálózatok felületein, de a mindennapi életben is.

Ők, a valódi kedvességet kereső és megelő emberek a jövő emberei, akik személyes érdekeiken és érzelmeiken felülemelkedve az igazság tisztelői, akik nem bálványokat imádnak, akik nem az embert istenítik, akiket nem tévesztenek meg ideológiai érdekek. Ők azok, akik hiszik és tudják, hogy bár »az értelem önmagában képes felismerni az emberek közötti egyenlőséget... ám képtelen létrehozni a testvériséget«, hogy az Isten iránti nyitott szív nélkül nincs szilárd alapja a felebaráti szeretetnek” – idézte fel XVI. Benedek pápa Caritas in veritate kezdetű enciklikájának üzenetét a püspök.

„Karácsonykor azt ünnepeltük, hogy Isten kapcsolatba lépett velünk, Jézus Krisztusban megmutatta a Gondviselés szeretetét, és arra bátorít bennünket, hogy életünk minden helyzetében igyekezzünk meglátni az Atya bátorító mosolyát, mely a vele való közösségre hív bennünket. Adja Isten, hogy a mindennapokban is képesek legyünk megvalósítani azt az igazságosságot, amely egyedül képes biztosítani a békét – zárta beszédét Berta Tibor.

A homília után könyörgések hangzottak el az irgalmas Istenhez hazánk minden katonájáért, akik a Don melletti harcokban estek el, és nem térhettek haza szeretteik körébe; a hősi áldozatokért; az áldozatvállalásba beletörődött, a hadifogságban és a kényszermunka-táborokban elhunytakért; azokról, akiknek a lelkében „a borzalmas óráiban ellobbant a hit és az örök reménység lángja”, s „akik emberi roncsként már nem kiálthattak könyörületért, vagy embertelen kínjaik közepette káromolták az Úr nevét”.

A katonai tiszteletadással bemutatott engesztelő mise végén Berta Tibor püspök megköszönte minden jelenlévőnek, hogy „a szentmise ragyogásában” tudtak együtt imádkozni katonai elődeinkért, folytatva azoknak a családoknak a hagyományát, akik ezt annak idején, a háború után elkezdték. Rámutatott, hogy karácsonykor az angyalok ajkáról hangzik el a béke üzenete, húsvétkor pedig maga Krisztus köszönti tanítványait a békesség szavával. „E két nagy ünnep Krisztus békéjére hív bennünket, s azt kívánom, adja Isten, hogy ezt a békét tudjuk mi is hordozni a mindennapok körülményei közt” – tette hozzá a püspök, majd megáldotta a jelenlévőket.

A mise végén a Mátyás-templomban egybegyűlt emlékezők elénekelték a Szózatot és a Boldogasszony Anyánk Márai-himnuszát a Magyar Honvédség Központi Zenekarának közreműködésével.

Körössy László
Fotó: Merényi Zita

A BIBLIA ÜZENETE

Az első szavak

Mk 1,14-20

Az elsőnek mindig különleges súlya van. Áll ez az első szavakra is. Mekkora izgalommal, várakozással lesi például egy család, mi lesz az első szava a pár hónapos csecsemőnek: mama vagy papa? Érdekes ezért megfigyelni, hogyan, milyen körülmények között szólal meg Jézus először az egyes evangéliumokban, és mit mond akkor. Különösen érdekes ez Márknál: ez az evangélium amellett, hogy a legrövidebb, abban is eltér a többitől, hogy Jézus itt igen keveset tanít, inkább cselekszik, megy, csodákat tesz... Ezen a vasárnapon azt hallhatjuk, melyek Jézus első szavai Márk szerint. E szavak jelentőségét az is aláhúzza, hogy mire idáig jutunk az evangéliumban, már túl vagyunk Keresztelő János történetén, Jézus megkeresztelkedésén és pusztai megkísértésén is. Jézus egyik esetben sem szólalt meg.

Melyek hát az első szavak? Csupa súlyos felszólítás: „Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa, tartsatok bűnbánatot és higgyetek az evangéliumban!” Továbbá: „Jőjjetek utánam, és én embereket halászaivá teszek benneteket!” Nincs kedves bemutatkozás, a hallgatóság megnyerése, esetleg biztató szavak arról, hogy Isten mennyire szereti a megszólítottakat.

Mégis e két különböző mozzanat, melyeket egymás után említ a *Szentírás*, mintegy összegzi, hogyan szól Isten az emberhez, és mit kíván: *Tartsatok bűnbánatot*, (az eredeti görög alapján: *térjetekek meg*), *higgyetek, kövessetek*.

Hívásával Jézus nem csendben kúszik be a megszólítottak és felszólítottak életébe, hanem

szinte berobban. Sürgető voltát érezzük: az idő beteljesedett, Isten országa közel van, és sürgős választ vár, nem tűr halasztást.

Egy elkényelmesedett vallásosság hamis biztonságérzetével szemben Jézus azt állítja, hogy sürgős változásra van szükség, ami bűnbánattartásban, megtérésben és követésben áll. Vagyis valami gyökeresen újnak a befogadásában és a megszokott régi elhagyásában.

Jézus tehát hív valamire: alapvető változásra. A vezetők, szervezettefejlesztők nagy kérdése mindig az, hogyan lehet változást elérni másokban, és tartóssá tenni azt. Jézus persze nem ilyen típusú receptet kíván adni.

Flannery O'Connor amerikai író nő egy mondata azonban segít eligazodni abban, hogyan értsük a változásra hívást: „Nem tudom, bárki is megtérhet-e anélkül, hogy saját magát kirobbanó, vakító fényben látna; olyan robbanás ez, amely élethosszig tart.”

Ez a sürgős változás – bűnbánat, megtérés, Jézus nyomába szegődés – azért következhet be, mert az idő beteljesedett, Isten országa, királysága közel van. Ez az isteni uralom nem új államforma vagy hely, hanem Jézus személye. Óáltala és voltaképpen benne valósul meg Isten közelsége és uralma. Megtérés és követés ennek a következménye: Jézusnak, Isten személyes közelségének kirobbanó, vakító fényében látni magunkat, ez az általa kívánt átalakulás kezdete és feltétele.

Deák Hedvig OP

GÖRÖGKATOLIKUS LELKISÉG

Ünnepek és jeles napok (3.)

Egyházunk nagyon fontosnak tartja a böjti napokat (és időszakokat), azon egyszerű oknál fogva, amit az Úr Jézus evangéliumából tudunk: „Ez a fajzat (a gonosz lélek, az ördög) nem űzhető ki másképp, csak imádság és böjt által” (Mt 5,18; Mk 9,29; Mt 17,21). Amde az Egyház nemcsak böjtöket ír elő, hanem olykor felmentést is ad a böjt alól. Ezzel édesanyjai szeretetét nyilvánítja ki az Anyaszentegyház tagjai irányában. Az egyik ilyen alkalom, amikor „szabad napokat”, egy teljes „szabad hetet” élhetünk meg, a nagyböjthöz közeledve áll rendelkezésünkre a „vámos és farizeus vasárnapja” utáni héten.

A liturgikus év folyamán a feltámadás örömében a húsvét utáni hetet, a „fényes hetet” tölthetjük böjt nélkül. A pünkösd után szintén van egy szabad hetünk, amikor a Szentlélek eljövételét és az Egyház születésnapját ünnepelhetjük az egész ünnepekörben. Harmadszor a karácsony és vízkereszt között töltött örömteli időszakban kapunk egy szabad hetet az Egyházunktól. A negyedik alkalom, amikor szabad napokat élhetünk át, a nagyböjttől előkészítő időszakban áll rendelkezésünkre, ami mindig Zakeus vasárnapjával kezdődik. Ennek kettős irányultsága van.

Az egyik az, hogy mivel a farsangi idő kellős közepén járunk (még három további vasárnap választ el bennünket a nagyböjttől), egy kis fel szabadulást kapjunk. Lehet enni és inni, húst fogyasztani pénteken is; megszorító intézkedések nélkül táplálkozhatunk. Egyházunk előírása szerint ilyenkor „nincs semmiféle böjt vagy megtartóztatás”. Természetesen ehhez tüstént hozzá kell fűzni, hogy az Egyház nem mérték-

telenségre vagy féktelen kicsapongásokra akar lehetőséget adni, netalán buzdítani. Inkább az a célja, hogy lehetővé tegye a testi örömek megélését, amiket a nagyböjti előírások már meglehetősen korlátozni fognak.

A szabad napok másik indoka a vasárnapi evangéliumból származik. Egyházunk a vámos és a farizeus történetét (Lk 18,10–14) olvastatja a róluk elnevezett vasárnapon. Elénk állítja a farizeus példáját, aki gőgösen imádkozott Isten színe előtt, kidomborítva, hogy ő mennyire más, mint a többiek. De ez még nem elég! Azt is hozzáfűzte, hogy ő mindenből tizedet ad, még abból is, ami nincs előírva. Sőt, így folytatta: „kétszer böjtlök hetenként” (Lk 18,12). Nem is csak egyszer!

Nos, Egyházunk az ilyesfajta viselkedéstől akar megóvni bennünket. A reggeli istentisztelet fényében kemény jelzőkkel illeti az egyik embert, a másikat pedig példaként állítja elénk: „kerüljük a föltötte gonosz farizeus dicsekvését, s utánozzuk a vámos kiváló alázatosságát”. A vécsernye sztihrái pedig arra buzdítanak, hogy „ne imádkozunk, atyámfiai, a farizeus módjára, mert aki magát fölmagasztalja, az megaláztatik”. Ugyanis „a farizeus a kevélységtől elvakítottatva” jött templomba, s ezért „a javaktól megfosztott”. Ezt kell nekünk elkerülnünk! Ugyanis egy további ének világos eligazítást ad: „a tetteivel dicsekvő és önmagát igaznak valló farizeust elítélte, Uram”.

Az Egyház ellenpontként engedélyezi nekünk a szabad napokat a farizeus heti kétszeres böjtlésével szemben.

Ivancsó István

A hét liturgiája

B év

Angéla szűz emléknappja (Angelika) – 2Sám 12,1-7a.10-17 – Mk 4,35-41.
JANUÁR 28., ÉVKÖZI 4. VASÁRNAP (Aquinói Szent Tamás, Karola, Petra) – MTörv 18,15-20 (Hallgass a próféták szavára, akiket Isten küld hozzád!) – 1Kor 7,32-35 (Aki Isten országáért lemond a családi életről, az szabadabb lélekkel szolgálhat az Úrnak) – Mk 1,21-28 (Jézus úgy tanította őket, mint akinek hatalma van.) – Zsolozsma: IV. zsoltárhét – Énekrend: Ho 223 – ÉE 587, Ho 223 – ÉE 153, Ho 134 – ÉE 595, Ho 201 – ÉE 221.

PÁRBESZÉD A LITURGIÁRÓL

Az Úr legyen veletek!

A Hittani Dikasztérium december 18-án *Fiducia supplicans* (FS) címmel nyilatkozatot adott ki az áldásokról. Mivel a dokumentum a rendezetlen kapcsolatban élők speciális helyzetait is érinti, heves fogadtatásra talált. Bár elsősorban a nem liturgikus áldások lelkipásztori értelmezéséről szól, az áldás természetének mélyebb megértése érdekében hasznos, ha figyelmünket a liturgiában adott áldások vizsgálatára fordítjuk. Mit tanít az Egyház liturgiája az áldásokról?

„Az Úr legyen veletek!” Ez az egyik legősibb és leggyakoribb áldás. A *Szentírásban* így kívánják Isten erejének ajándékát Gedeon számára (Bír 6,12), és kitaratást Júdának a küzdelemben (2Krn 20,17). Ezekkel a szavakkal szólítja meg Boáz a Ruttal aratókat (Rut 2,4). Így köszönti Gábor angyal Máriát (Lk 1,28).

Szent Ágoston hangsúlyozza, hogy a liturgiában ezek a szavak Krisztus közelségét fejezik ki, aki feltámadása után az Atya jobbán sem távolodik el szívüinktől (62. beszéd), hanem jelenlétével beteljesíti ígéretét, miszerint velünk marad a világ végezetéig (395. beszéd).

A HÉT SZENTJE

Szalézi Szent Ferenc

Január 24.

Családja az ősi savoyai nemességhez tartozott, és nagyon ragaszkodott katolikus hitéhez. A tíz gyermek közül Ferenc volt a legidősebb. Első tanítója és nevelője a kastély káplánja volt. Tizenegy éves korától pap akart lenni, szülei azonban korainak tartották a tervét. Családja akaratából jogot, saját érdeklődésétől ösztönözve teológiát tanult. Apja földeket vásárolt neki, és menyasszonyt is választott számára. Ám ő nemesi rangjáról és a házasságról is lemondott. 1593-ban szentelték pappá.

A genfi püspök segédpüspökévé nevezte ki. Először olyan terület lelkipásztori ellátását bízták rá, amelyet a berniek hódítása után erőszakkal térítettek át a kálvinizmusra. Nyilvános vitákat tartott és röpiratokat szerkesztett, amelyeket később *Viták* címen összefoglalt. Első műve *A szent kereszt zászlajának védelme* címmel jelent meg. A genfi püspöknek ő lett az utódja; székhelye a kálvinista reformáció miatt Annecyben volt. Minden erejével a hegyvidéki püspökség lelkipásztori feladataival foglalkozott: a nemeseknek, a polgároknak és a szegényeknek egyaránt szolgálatára állt – mindenkinek mindegyik. Már kortársai is a tette kész, kötelességének élő püspök eszményképét látták benne. Azon fáradozott, hogy a katolikusokban olyan személyes hitet ébresszen, amely állja az összehasonlítást a kálvinistákéval. Korlátlanul áldozott időt és fáradságot azok személyes irányítására és lelkivezetésére, akik rábízták magukat.

Unokahúgának írt levelekből és kisebb értekezésekből állította össze a *Bevezetés a lelki életbe* vagy *Filótea* című művét. Ebben amellezt érvelt, hogy a megszentelődés nem függ egy meghatározott élethelyzettől vagy sajátos állapotól.

JANUÁR 25., CSÜTÖRTÖK – SZENT PÁL APOSTOL MEGTÉRÉSE ÜNNEPE (Saul, Henrik) – ApCsel 22,3-16 vagy ApCsel 9,1-22 – Mk 16,15-18.

JANUÁR 26., PÉNTEK – Szent Timóteus és Szent Titusz püspökök emléknappja (Paula, Vanda) – 2Tim 1,1-8 vagy Tit 1,1-5 – Lk 10,1-9.

JANUÁR 27., SZOMBAT – Merici Szent Angéla szűz emléknappja (Angelika) – 2Sám 12,1-7a.10-17 – Mk 4,35-41.

JANUÁR 28., ÉVKÖZI 4. VASÁRNAP (Aquinói Szent Tamás, Karola, Petra) – MTörv 18,15-20 (Hallgass a próféták szavára, akiket Isten küld hozzád!) – 1Kor 7,32-35 (Aki Isten országáért lemond a családi életről, az szabadabb lélekkel szolgálhat az Úrnak) – Mk 1,21-28 (Jézus úgy tanította őket, mint akinek hatalma van.) – Zsolozsma: IV. zsoltárhét – Énekrend: Ho 223 – ÉE 587, Ho 223 – ÉE 153, Ho 134 – ÉE 595, Ho 201 – ÉE 221.

Nagy Szent Albert kiemeli, hogy nemcsak a feltámadt Krisztus jelenlétének hitét fejezzük ki és kívánjuk ezzel az ünneplő közösségnek, hanem azt is, hogy az Úr (Dominus) Isten házának (domus Dei) fejeként ma is gondoskodjon rólunk, akik hozzá tartozunk (*Liber de sacrificio missae II,1,2*).

Az eucharisztikus ünnepléskor ez a néhány szó elhangozhat a gyülekezet köszöntésekor, az evangélium felolvasása előtt, a prefációt bevezető párbeszédben és a liturgia végén. Ahogy minden áldás, úgy ezek a pillanatok is „arra hívnak minket, hogy megragadjuk Isten jelenlétét az élet minden eseményében, és arra emlékeztetnek, hogy az ember a teremtett dolgok használatában is arra hivatott, hogy Istent keresse, őt hűségesen szeresse és szolgálja” (FS 8).

A liturgia vezetője mindenkit megszólít. Jónás prófétához hasonlóan ő sem válogathatja meg, hogy kiknek hirdesse Isten Igéjét, és emberhalásként nem ő határozza meg, kiket vonz magához az Úr, amikor szolgáljaival kiveti a hálót.

Gérecz Imre OSB

Egy mély barátság hatására megalapította a vizitációs nővérek rendjét. Azért választotta nekik ezt a nevet, mert a szegényeket látogató apácák Máriát utánozzák, aki meglátogatta Erzsébetet. A nővérek feladata a szemlélődés, a szegények segítése és a részvétel a háztartási munkákban. Ferenc gyakran mondta: „Égre szegezett tekintettel kell végezni a földi dolgokat. Amit szeretettel csinálunk, az maga is szeretet.” A rendnek nem volt szigorú klauzúrája, és gyenge egészségű, beteg vagy idős nők is tagjai lehetnek. Első tagjai 1610-ben kezdték meg a közös életet a Ferenc által meghatározott szabályok szerint. A vizitációs nővérek száma gyorsan növekedett, még Ferenc életében tízenkét kolostoruk lett.

1616-ban jelent meg az *Értekezés az isten-szeretetről* vagy *Teotimus* című munkája, amely rövid idő alatt a lelki irodalom klasszikus írása lett. Ferenc szelíd megértéssel fordult az emberekhez, ám az aszkézis terén nagyon szigorú volt. Azokat, akik vezetésére bízták magukat, tökéletes lemondásra kötelezte, mely a legkisebb dolgokra is kiterjedt – annak érdekében, hogy a tökéletes benső önküürésítését a gyakran nagyon kemény külső vezekléssel egyesítsék. Ferenc az idő előrehaladtával egyre magányosabb lett, élete kifejezett aszketikus vonásokat öltött. Még többet foglalkozott egyházmegyéjének ügyeivel, és lemondott arról, hogy több könyvet írjon.

L. K.

AZ EUTANÁZIÁRÓL A HIT FÉNYÉBEN

Az emberi élet mint Isten ajándéka

(Folytatás az 1. oldalról)

Hogyan szeretnénk meghalni? Lehetőleg sehoggy, válaszolhatnánk kissé fanyar humorral. Ha viszont mindenképpen muszáj – márpedig az elmúlás a biológiai lények számára egészen kevés kivételtől eltekintve sajnos szükségszerűség –, akkor lehetőleg gyorsan és fájdalommentesen.

Ugyanakkor az sem mindegy, hogyan tesszük fel a vonatkozó kérdést: azt akarjuk-e, hogy egy ember feleslegesen, sokáig és fájdalmasan szenvedjen, vagy hogy éppen a földi búcsú időszaka alkalom legyen számára arra, hogy el tudja rendezni e világi ügyeit, minőségi időt tölthesen a szeretteivel, és felkészülhessen a végső útjára? Illetve a környezetéhez tartozóként mi az én feladatom: meg rövidíteni a szenvedést és ezzel együtt az életet, vagy mindent megtenni annak érdekében, hogy a betegnek ne kelljen értelmetlenül szenvednie? Az élet végére vonatkozó kérdések soha nem egyszerűek, és ha valaki könnyű és gyors megoldást kínál ezekre, valószínűleg tévúton jár. Cikksorozatunkban ezt a kérdéskört szeretnénk körüljárni.

Ha az öregség, a betegség és az elmúlás háromszögét vesszük, szükséges rámutatni arra, hogy az ember esetében biológiai, társadalmi és ebből adódóan jogi kérdéssről is beszélnünk kell. Az öregség és

az elmúlás, mint arra már utaltunk, szinte minden biológiai lény esetében adott. Ugyanakkor az is tény, hogy a természetben csak nagyon kevés „öreg” állattal találkozunk: az öregség az állatvilágban a természet törvényei szerint azt jelenti, hogy az élőlény már nem képes táplálékot szerezni, vagy maga is ragadozók áldozatául esik. Vannak azonban olyan élőlények, amelyek szolidárisak egymással, gondoskodnak a közösség gyenge vagy öreg tagjairól. Ha biológiai szemszögből nézzük, valamennyi élőlény közül kiemelkedik az ember: minden emberi közösség fennmaradásának alapja a szolidaritás, ami nem egy megfoghatatlan szimpátiát jelent, hanem térben és időben nagyon is konkrét cselekvésmódot, azaz a szeretet és a támogatás konkrét cselekedeteit az előttünk járó és az utánunk következő generációk, valamint a térben távol élő embertársaink iránt. Tény ugyanakkor, hogy ez nem mindig egyszerű.

Emellett arra is szükséges rámutatni, hogy a 21. századi ember esetében a természetes biológiai ciklus és a társadalmi ciklus elválik egymástól. Egy társadalom egészséges

korfája fenyőre emlékeztet: azaz felé, az emberi életút vége felé egyre szűkül, egyre kevesebben meg hosszú életkort. Ezzel szemben a fejlett, nyugati világ korfája inkább a tölgyfára emlékeztet, azaz kevesebb gyermek születik, a várható élettartam növekszik, és ezzel együtt a

társadalmat az előregedés jellemzi. Vagyis amíg nagyjából hatvanéves korunkban jelentkezik a testi hanyatlás szakasza, amelyet a fent említett tényezők miatt biológiailag a testi halál követ(ne), addig ma az orvostudománynak és nem kis részben a társadalmi szolidaritásnak köszönhetően Magyarországon jelenleg a születéskor várható élettartam 74,3 év, de például Spanyolországban vagy

Svédországban több mint 83. Vagyis elválik egymástól a biológiai és a társadalmi öregség. Emellett térben és gondolkodásmódban is eltávolodnak egymástól a generációk, továbbá az idősebb nemzedékről való gondoskodás egyre nagyobb terhet ró a szociális ellátórendszerre is, ezért kézenfekvő, hogy nő az (aktív) eutanázia társadalmi elfogadottsága.

Érdemes arra is kitérni, hogy az emberi életről és az élet végéről való szabad rendelkezés nem volt mindig magány. Az ókori görög filozófus, Platón például azt hangsúlyozta, hogy az embert az istenek őrségbe állították, amit nem szabad önkényesen elhagynia, ezzel tehát az egyének a társadalom felé fennálló kötelességére utalt. A keresztény középkorból analógiaként hozhatjuk az öngyilkosságot, amelyet nemcsak társadalmi elutasítás kísért, hanem jogilag is szankcionáltak: természetesen nem az öngyilkost büntették – bár nyilvánvalóan az is értékítélet volt, hogy egyházi temetésben nem, illetve csak külsőségektől mentes formában részesülhet –, hanem például a hozzátartozói nem örökölhettek utána. Mindez az egyén és a társ-

dalom szoros korrelációját mutatta. Ezzel szemben ma az idős, beteg embert sokszor tehernek érzi a siker- és eredményorientált társadalom, és ő maga is így látja magát.

Végül, de mégis talán elsősorban teológiai szükséges kiemelni azt, hogy nem vagyunk a magunkéi. A Biblia szemléletmódja szerint az élet Isten különleges ajándéka, amellyel az ember nem rendelkezhet autonóm módon: sem a máséval, sem a magáéval. Pál apostol különösen is hangsúlyozza, hogy az élet nem az ember tulajdona, hanem fizikai-biológiai mivoltunk adottság, amelyet csak megfelelő korlátok között alakíthatunk: „Senki közülünk nem él önmagának, és senki nem hal meg önmagának. Míg élünk, Istennek élünk, s ha meghalunk, Istennek halunk meg. Tehát akár élünk, akár meghalunk, az Úréi vagyunk.” (Róm 14,7–8) Vagyis az élet és biológiai megvalósulása, a test, bár legfőbb értéknek tekinthető, velük szemben áll az üdvösség mint az egész ember beteljesedése és célja érése, mint abszolút érték: az ember az életének, testi valóságának nem birtokosa, hanem „használója”, megajándékozottja, s az ajándékkal élni, nem pedig visszaélni kell. A testi-biológiai valóság lehetőséget biztosít az embernek arra, hogy életét Isten ajándékaként élje meg, s önmagát kibontakoztassa Isten és az embertárs szolgálatában.

Keresztény látásmód, találkozás Isten valóságával

Megáldották Nyíregyházán a felújított Egyházmegyei Kateketikai Központot

A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye hitoktatói, a püspöki hivatal és az Egyházmegyei Lelkipásztori Intézet dolgozói lelkigyakorlattal kezdték az idei évet január 5-én, Nyíregyháza-Borbányán, a Szent László-plébániával egy épületben lévő felújított Egyházmegyei Kateketikai Központban. Az egész napos lelkigyakorlatot Kajtor Domonkos SJ teológus vezette.

A lelkinapon Palánki Ferenc megyéspüspök szentmisét mutatott be, majd megáldotta a felújított épületet. A szentmisén koncelebrált Németh István püspöki titkár, egyházmegyei hitoktatási referens és György Alfréd MI kamillánus szerzetes, házfőnök, a Szent László-templom plébánosa. A lelkinap kezdetén Palánki Ferenc megyéspüspök úgy fogalmazott, a szeretetben való találkozás mindig ünnep. Az új évre örömteli, derűs, mosolygós találkozást, új impulzusokat, motivációkat kívánt a résztvevőknek lelkük építésére, és arra, hogy még inkább át tudják adni hitüket, keresztény életformájukat a rájuk bízottaknak.

Kajtor Domonkos SJ a nap során a Szent Ignác-i lelkiségbe tartott rövid bevezetőt. A nap kezdetén rendhagyó imádságra hívta a jelenlevőket, azt kérve, hogy csöndesedjenek el, és gondolkodjanak el azon, hitoktatóként vagy munkatársként milyen szerepet töltenek be az Egyházban, illetve vizsgálják meg istenkapcsolatukat is. Az előadó segítségével aztán a résztvevők a belső képeiket vizsgálták, hiszen az emberek az őket körülvevő valóságot képekben ragadják meg. A szerzetes arra mutatott rá, hogy a képek, amelyekkel az imáinkban, az életünkben, a munkánkban stb. találkozunk, s amelyek már nemcsak szavak, gondolatok, hanem mélyebb érzelmi

tartalommal bírnak, hogyan tudnak közelebb vinni Istenhez és a saját valóságunkhoz.

Kajtor Domonkos figyelmeztetett: nagy a kísértés, hogy fixáljuk a képeinket önmagunkról és a kapcsolatainkról is, mert az kényelmesebb számunkra, ám az életünk akkor kezd el növekedni, amikor ezek a képek valami okból megmozdulnak bennünk, amikor elkezd megváltozni a múltból alkotott látásmódunk. „Nem a valóság változik meg körülöttem, hanem az, ahogyan elkezdem látni a valóságot. Ez a változás kitágítja a beszűkült látásmódot.”

A jezsuita szerzetes ezzel kapcsolatos saját tapasztalatait is megosztotta. Korábban a szegedi klinika ápolási osztályán dolgozott, ahol öt hét alatt ötvennégyen haltak meg. Az volt a feladata, hogy beszélgesse a betegekkel, lelkieket kísérje őket. Érdekes tapasztalatot szerzett abban, hogyan halnak meg, „mennek tovább” az emberek. Azok nem tudtak békésen továbbmenni, akiknek fixált képük volt saját magukról, és ehhez

ragaszkodtak, ők lelki görcsben voltak a haláluk előtt. Azok tudtak továbbmenni, akiknek megmozdult, átalakult az énképük.

„A fixálódott képekhez azért ragaszkodunk, mert úgy érezzük, biztonságot jelentenek nekünk. De nem a kép jelenti a biztonságot, hanem a valóságunk. Kérdés az, hogy mennyire tudjuk magunkat beleengedni a saját valóságunkba, félelmeinkbe, örömeinkbe – fogalmazott Kajtor Domonkos. – Meg tudjuk-e érteni, hogy a körülöttünk lévő valóság fog biztonságot adni az életünknek? Meg tudom-e engedni magamnak, hogy a belső képem, ami bennem van, összetörjön? Valaminek össze kell törnie ahhoz, hogy felszabaduljak, hogy az istenképem is intenzívebb legyen. Csak akkor tudunk megtanulni élni, ha tudunk elmúlni is. Amíg nem ju-

Jó tudni azt, hogy Jézus a mi lelkünkbe is belelát. Megvádolhatnak szeretetlenséggel, bűnökkel, hibákkal, hogy nélküle élünk, nélküle hozzuk meg a döntéseinket, hogy életünk bizonyos területeiről kizárjuk őt, de Jézus mégis jön, és hívogat bennünket – mondta a főpásztor.

A szentmise végén került sor a felújított kateketikai központ megáldására.

tunk el oda, hogy kicsit összetörjön bennünk az élet, addig nem is tudunk élni.

Kajtor Domonkos ezt követően a Jézussal való együtt imádkozás fontosságát hangsúlyozta.

A szentmisén Palánki Ferenc megyéspüspök tanításában többek közt arról beszélt, hogy sokszor találkozni a hitoktatás kapcsán előítélettel, lenézéssel, visszautasítással, ám mindezek ellenére az örömről kell beszélni, amit átélünk. Annak örömről, hogy életünk nagy kérdésére Jézusnál találtuk meg a választ.

Kajtor Domonkos SJ második előadásában kiindulásként a jezsuita rendet alapító Loyolai Szent Ignác életének fontosabb mozzanatait idézte fel, különös hangsúlyt helyezve a Szent Ignác-i emberkép megszületésének körülményeire. Délelőtti elmélkedése folytatásaként arra a kérdésre kereste a választ, hogy a külvilághoz való kapcsolódásainkban hogyan tudjuk megtalálni szabadságunkat, miközben természetszerűen érzékeljük függésünket. Akkor kezdünk el jól kapcsolódni a világhoz, ha megértjük, hogy nem szakíthatjuk ki magunkat a világból, hisz részei vagyunk. De ne is tegyük magunkat a világ áldozatává! Ha nem tudjuk megszeretni azt, ami fölött nem rendelkezünk, elveszítjük a kapcsolatot a világgal és magunkkal is.

Istennel kapcsolatban is kimondhatjuk: Isten az, akit nem birtokolhatunk, pedig vágnánk erre. De elérhetővé válhat, ha tudatosítjuk magunkban, hogy nem rendelkezünk felettel, ha ki merünk lépni abból a fogalomkörből, ahogyan mi Őt elképzeljük, és fel merjük tenni a kérdést: milyen ez az Isten? Isten titok, gyakran nehéz dolgok jönnek tőle. A talentumát elásó ember vagy a balga szűzek történetét olvasva félelmetesnek, érthetetlennek, a későn munkába álló szőlőmunkást megjutalmazót igazságtalannak tarthatjuk.

Megengedjük-e magunknak a gondolatot, hogy „ezt nem értem”? Felfedezzük-e, hogy Isten nem félt minket önmagától? Ha így tudunk találkozni vele, „elkezdünk mássá lenni”. Ha „kibírjuk” azt az Istent, aki ilyen, ki fogjuk bírni a másik embert is.

Forrás és fotó:
Debrecen-Nyíregyházi
Egyházmegye

DEBRECEN-NYÍREGYHÁZI EGYHÁZMEGYE

Házszentelés a püspöki hivatalban

Vízkereszt ünnepével megkezdődött a házszentelések időszaka. A Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye Püspöki Hivatalában is él a hagyomány. Palánki Ferenc megyéspüspök január 8-án szentmisét mutatott be a ház kápolnájában, majd szenteltvízzel meghintette a hivatal dolgozóit, a házban lévő lakóhelyeket és az irodákat.

A főpásztor szentbeszédében hangsúlyozta, hogy a képességeinket, feladatainkat nem a másik ellen kaptuk Istentől, hanem azért, hogy együtt dolgozzunk és valósítsuk meg a közös célunkat, Isten országának építését. Hiszen betelt az idő – és nem a pohár – az Istennél, kétezer évvel ezelőtt Jézus eljövételével megvalósult az ő országa, amely bennünket is arra hív, hogy térjünk meg, tartsunk bűnbánatot, fogadjuk be az ő evangéliumát, örömhírét, és hirdessük, hogy elérkezett Isten országa – figyelmeztetett a püspök.

Az evangélium alapján (Mk 1,14–20) a következő tanítást hallhatták a hivatali dolgozók: Jézus tanítványokat gyűjt maga mellé, akik a barátai lesznek, elfogadják őt, és hűségesek maradnak hozzá. Jézus az utolsó vacsorán azt mondja nekik: „...nem mondalak benneteket szolgáltnak, mert a szolga nem tudja, mit tesz az ura. Barátainknak mondtalak titeket...” (Jn 15,15). Mi is lehetünk Jézus barátai. Jézus a tanítványokat a hétköznapi életükben, munkájuk során, halászat közben szólította meg. A tanítványok, a leendő emberhalászok fölismerték Jézusban a hozzánk jövő Istent, és volt bennük készség arra, hogy amikor

Isten szól, megtegyék azt, amire meghívta őket. Isten bennünket is a hétköznapi tevékenységünkben akar megszólítani. Legyen meg bennünk a jóra való készség, és teljesítsük Isten akarát! – hangzott a főpásztori buzdítás. Jézus azzal a mondattal kezdi nyilvános működését, amellyel Keresztelő Szent János befejezte: „Beteljesedett az idő, és már közel van az Isten országa. Tartsatok bűnbánatot, és higgyetek az evangéliumban!” (Mt 1,14) Ez a mi feladunk is: a megtérés. Úgy tudunk majd késznek lenni Isten akarátának teljesítésére, amelyből a hitünk fakad,

hogy hiszünk az evangélium jó hírében, abban, hogy Isten jön el közeink.

Az elmúlt esztendőben is sokszor megtapasztalhattuk azt, hogy minden nehézség, súrlódás ellenére Isten rajtunk keresztül is dolgozik – fogalmazott a főpásztor. – Bennünket is föl akar használni, jó és rossz tulajdonságainkkal, készségeinkkel, erőneinkkel és gyarlóságainkkal együtt, országa építésében. Igyekezzünk dolgozni magunkon, magunkban, a saját lelkünkben is, építsük Isten országát, és segítsünk ebben másoknak! Ehhez kérjük Isten kegyelmét az új esztendőben! – szövegezte Palánki Ferenc megyéspüspök a hivatal dolgozóihoz.

Forrás és fotó: Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye

Új célkitűzések a börtönpasztorációban

Berta Tibor tábori püspök vezetésével az idei első rekollakciójukra gyűltek össze a Katolikus Börtönlelkész Szolgálat tagjai január 9-én Budapesten, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) irodaházában. A célkitűzéseik között szerepel, hogy minden hónapban szervezzenek szakmai napot, amelyen meghívott püspökök és egyetemi tanárok tartanak majd előadásokat.

Eddig évente öt börtönlelkész rekollakciót tartottak Budapesten a szolgálat tagjai, idén azonban az intenzív kapcsolattartás, valamint a feladatok hatékony megbeszélése és közvetlen egyeztetése érdekében ezeket a szakmai napokat havonta szeretnék megtartani – emelte ki a találkozóról szólva Berta Tibor katonai ordinárius, a szolgálat vezetésével megbízott püspök. Az eddigi gyakorlatról eltérően az egyházi szak-

mai napokat kizárólag a katolikus börtönlelkészeknek szeretnék megtartani. Előadókat is meghívtak: Székely János szombathelyi megyéspüspököt, Marton Zsolt váci megyéspüspököt, Mohos Gábor, Martos Levente Balázs és Fábry Kornél esztergom-budapesti segédpüspököket, Makkai László pasztorálpszichológust, Papp Miklós tanszékvezető egyetemi tanárt és Gájer László tanszékvezető egyetemi tanárt.

A témák között szerepelnek többek között az Egyház jövőt érintő feladatai, a kommunikáció jelentősége, a krisztusi üzenet átadásának új formái, az egyes éleetszakaszokhoz kötődő változások, a mentális kimerülés és kiégés, a krízisek elől

való menekülés megelőzésének lehetőségei, a családpasztoráció, a cigánypasztoráció, a jövő Egyháza lelkipásztori szolgálatának kihívásai, valamint a szinodális út. Az idei első alkalmon Takács Péter börtönlelkész tartott előadást a Váci Egyházmegyében működő szolgálatról.

Forrás és Fotó: HM Katolikus Tábori Püspökség

PÉCSI EGYHÁZMEGYE

Hálaadás a főpásztorért

A Pécsi Egyházmegye papsága január 6-án, vízkeresztkor köszöntötte Felföldi Lászlót püspökké szentelésének évfordulója alkalmából.

Mint ismert, a Pécsi Egyházmegye püspökét 2021. január 6-án, Urunk megjelenésének ünnepén szentelték püspökké és iktatták be főpásztori hivatalába a pécsi Szent Péter és Szent Pál-székesegyházban. A szentelés 2024-ben ünnepelt harmadik évfordulója alkalmából a egyházmegye mintegy hatvan papja köszöntötte főpásztorát, majd a székesegyház Corpus

Christi-kápolnájában megtartott közös szentségimádásban adtak hálát a lelkipásztori szolgálat kegyelmeiért.

A polgári év első papi találkozásán Felföldi László püspök személyes tanúságtételében rövid elmélkedést mondott a betlehemi csillagról mint életünk vezérfonáláról, amely mindnyájunkat hív a Jézussal való találkozásra, és

elvezet minket Istenzhez. A hálaadás szeretetvendégséggel zárult.

Forrás és fotó: Pécsi Egyházmegye

Vezesd üdvösségre a rád bízottakat!

Pappá szentelték Levcsenkó Dávidot Nyíregyházán

Január 7-én Luscsák Nílus püspöknek, a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye apostoli adminisztrátorának engedélyével Levcsenkó Dávidot a munkácsi egyházmegye görögkatolikus áldozópapjának szentelte fel Szocska A. Ábel nyíregyházi megyéspüspök Nyíregyházán, a Szent Miklós-székesegyházban.

A felújított, megújult és megszentelt nyíregyházi Szent Miklós-székesegyházban a munkálatok lezárulta után első ízben tartottak papszentelést január 7-én, az év első vasárnapján. Több mint egy tucatnyi paptestvér – köztük a szentelendő édesapja, Levcsenkó Róbert atya és keresztapja, Szabó Konstantin atya – és két diakónus kísérté imáival oltárhoz Levcsenkó Dávid diakónust, akit ezen a napon szentelt áldozópappá Ábel püspök. Ahogyan a papok és az asz-szisztencia, úgy a hívek soraiban is voltak Kárpátaljáról érkező testvérek, hogy együtt ünnepeljenek Dáviddal, aki salánki, beregdédai és beregszászi kötődésű, de már régóta Magyarországon tevékenykedik: Hajdúdorogon és Nyíregyházán.

Diakónusként Kisvárdán szolgált, így onnan is látogattak el ismerősök, hívek, a ruszin nemzetiségi önkormányzat képviselői, valamint intézményvezetők. Imádkozott érte Gáncs Endre főhelynök, Szabó Tamás pasztorális helynök, székesegyházi parókus, Dobos András szemináriumi rektor, egykori osztályfőnöke, Takács Gusztáv, jelenlegi szolgálati helyének lelkipásztora, Demkó István

kisvárdai parókus, valamint Bakan-csos Sándor is, aki lelkigyakorlatot tartott szentelése előtt Dávid atyának.

Ábel püspök prédikációja kezdetén kifejezte örömet, hogy Kárpátaljáról érkezett paptestvérekkel együtt ünnepelhetnek, és megkérte őket: tolmácsolják köszönetét Nílus püspöknek, hogy Dávid atya egy ideig a Nyíregyházi Egyházmegyében szolgálhat, s hogy engedélyezte a papszentelést, mely során Levcsenkó Dávid diakónusból a Munkácsi Görögkatolikus Egyházmegye áldozópapja válik. Majd együttérzését fejezte ki a nehéz körülmények között élő kárpátaljai testvérek felé. „A papszentelés egy különleges titok – mondta – egy szentség. Látható jel, mely láthatatlan kegyelmeket közvetít. A katolikus katekizmus egy szép csokor rózsához hasonlítja, amelyet szemünkkel érzékelünk, de a mögötte lévő szeretetet, mellyel átadják, nem lehet látni.” Majd a kegyelem három formájáról beszélt a hierarcha: a megtisztító, megvilágosító és megszentelő kegyelemről, amelyeknek látható és láthatatlan megnyilvánulásai vannak. Krisztus megkeresztelkedésével, majd a Tábor hegyén való színe változásával megtisztított és megvilágosított minket, a mennyekbe emelkedő Krisztus pedig áldását adja ránk, megszenteli életünket. A papnak is a megtisztulás, a megvilágosítás és a megszentelés kegyelmében kell élnie, és ezeket kell közvetítenie a reá bízottak felé: az üdvösségre vezetni őket és önmagát is. Minthogy ezen a napon Keresztelő Szent János emléknapját is tartották, Ábel püspök az ő tüzes

lelkületű alakját is felidézte, hiszen mint mondta, Levcsenkó Dávid is hasonlóan heves, tüzes természetű. De Keresztelőtől azt is meg kell tanulnia, hogy mi a feladata: előkészíteni Jézus Krisztus útját. Abban a tudatban folyjon élete – intette őt a püspök –, hogy mindent Istentől kapott, s így kötelessége azt másokkal megosztani. Szokásához híven Ábel püspök a fiatal tisztelendő asszonyhoz is intézett szavakat beszéde során, hogy tanításával indítsa útjára az emberek szolgálatába álló házaspárt.

„Isten kegyelméből a püspök kézrátétele és imádságai által” diakónusból pap lett az oltár mellett térdelve. Dávid atya megkapta a papi öltözetet és a liturgikus papi „jelvényeket”, majd immár felszentelt áldozópapként kezébe vehette a Bárányt, miután püspöke fennhangon mondta neki: „Vedd ezt a zálogot, és őrizd azt a mi Urunk, Jézus Krisztus eljövete-

léig, mert számonkéri majd tőled!” Az áldoztatás, az amboni imádság, a záráldás papi aktusaiban szintén cselekvőként vett részt az újszentelt, végül mindenkit olajkenetben részesített. Főpásztor Kisvárdára helyezte segédlelkésznek. A papi jelmondatul választott zsoltárverset – „Szeretlek téged, Uram, én erősségem; az Úr az én erősségem és oltalmam.” (Zsolt 17,2) – a hívek kis imakátyán kapták kézhez a templomból kifelé menet. Az újszentelt Dávid atya ennek a kiemelkedő napnak az emlékeként Ábel püspök atyának egy, az öszö-vetségi Ábelt ábrázoló mozaikképet ajándékozott. Végül agapéval folytatták az ünnepelést.

Levcsenkó Dávid 1998. június 4-én született Kárpátalján, Ungváron. Gyermekéveit 12 éves koráig Salánkon töltötte, ide járt óvodába

és itt kezdte meg iskolai tanulmányait is. 2009-ben költözött családjával Beregdédára, ekkor lett a Beregszászi Bethlen Gábor Magyar Gimnázium diákja 2013-ig, amikor felvételt nyert a hajdúdorogi Szent Bazil Oktatási Központba, 2017-ben itt érettségizett. A gimnáziumi évek után felvételt nyert az Ungvári Boldog Romzsa Tódor Görögkatolikus Teológiai Akadémiára és Papnevelő Intézetbe. Az itt eltöltött egy év után tanulmányait püspökének döntése szerint a nyíregyházi Görögkatolikus Papnevelő Intézetben és a Szent Atanáz Görögkatolikus Hittudományi Főiskolán folytatta. A 2022/23-as tanévben a szeminárium főduktora volt. 2023-ban teológiai diplomát szerzett, ugyanazon év július 1-jével Szocska A. Ábel püspök – Luscsák Nílus OFM püspök, munkácsi apostoli adminisztrátor engedélyével – ki-nevezte a Kisvárdai Görögkatolikus Parókia lelkipásztori kisegítőjévé és a Szent Bazil Oktatási Központ kisvárdai telephelyeinek hittanárává. 2023. július 6-án házasságot kötött Kovács Évával. Szeptember 9-én Luscsák Nílus püspöknek, a munkácsi egyházmegye apostoli adminisztrátorának kérésére Szocska A. Ábel nyíregyházi megyéspüspök a munkácsi egyházmegye diakónusává szentelte a nyíregyházi Görögkatolikus Papnevelő Intézet kápolnájában, 2024. január 7-én pedig görögkatolikus áldozópapnak a nyíregyházi Szent Miklós-székesegyházban.

Szöveg és fotó: Nyíregyházi Egyházmegye

Akarunk-e szentek lenni?

A KÉSZ vendége volt Nagyatádon Varga László kaposvári megyéspüspök

A Keresztény Értelmiségiek Szövetségének (KÉSZ) nagyatádi csoportja meghívására Varga László kaposvári megyéspüspök tartott előadást, majd mutatott be szentmisét a nagyatádi Szent Kereszt-templomban január 6-án, vízkereszt napján.

A főpásztor gondolatai egy összesen öt alkalomból álló előadás-sorozatot zártak, amely során többek között szívről és lélekről és a modern korban történő evangelizációról is hallhattak a résztvevők. Fábrián Zoltán, a KÉSZ nagyatádi csoportja elnökének köszöntője után Sándor László plébános a Miatyánk közös elimádkozására hívta a jelenlévőket. Ezt követően Varga László püspök minden megkeresztelt ember hivatásáról, az élet-szentségről elmélkedett. Isten akarata, hogy szentek legyünk. Minden Miatyánkban elimádkozzuk, hogy „legyen meg a te akaratod”. Sok mindent gondolunk Isten akaratának, de a legfontosabb és mindegyikünk számára egyértelmű szándék és akarat a részeről, hogy akik megkeresztelkedtünk és Krisztusba öltözködtünk, szentek legyünk – mondta elmélkedése bevezetőjeként a főpásztor.

Már az *Öszvetségben* egyértelművé teszi Isten, hogy az ő kiválasztott népének hivatása a szentség. Mindannyian a szent Istennek vagyunk a gyermekei, fiai és leányai. Mindannyian az ő köpmásai vagyunk, azok is, akik nem keresztelkedtek meg, nem keresztény vallásúak. „Egy a ti Atyátok, ti pedig mindannyian test-

vérek vagytok” – mondja Jézus. Ha ezt megérténénk, és eszerint gondolkoznánk és élnénk, nem ítélnék el az embertársainkat – azokat, akik más vallásúak, más bőrszínűek, vagy más kultúrában élnek –, hiszen egy Atyának vagyunk mindannyian a gyermekei. Isten családjának vagyunk a tagjai.

Akarunk-e szentek lenni? Sokan azért nem akarnak, mert úgy gondolják, hogy nem méltók Isten szentségére, vagy a bűnököt látják csak, és nem látják Isten irgalmának mértékét. S vannak olyanok, akik azt mondják, hogy nem tudják hősiességgel gyakorolni az erényeket. Mivel Isten maga

a Szent, ezért akkor válunk szentté, ha a Szenttel egyre szorosabbá válik a kapcsolatunk. Akit szeretünk, arra hasonlítani akarunk. A szerelmesek teljesen megváltoznak, a szokásaikat és még a ruháikat is egymáshoz igazítják, mert a másik annyira fontos. Olyan akarok lenni, mint az, akit szeretek, vagy aki szeret engem. Olyan akarok lenni, mint az Isten. Az életszentség döntés a jóság, a szeretet mellett, amellyel, hogy teljesíteni akarom Isten akaratát – hangsúlyozta a kaposvári megyéspüspök. – Azt, hogy hol tartunk a szeretetben, nagyon egyszerű lemérni. Hogyan viselkedünk a szegényekkel, bűn-

sókkal, megvetetekkel, a betegekkel; a családjunk azon tagjaival, akik nem változnak, függők, alkohol- vagy más betegségük van. Ők nagyon gyorsan megmutatják a viselkedésükkel, hogy hol tartunk a szeretetben. Gondolhatunk magunkról bármilyen szépet, nem ők az okai annak, hogy mi ott tartunk a szeretetben, ahol. Ők csak megmutatják. Mi vagyunk az okai annak, hogy hol tartunk a szeretetben.

Szidjuk őket, ítélkezünk felettük, vagy készek vagyunk kiengesztelődni, megbocsátani és meglátni bennük a Krisztust? Mert bármilyen botrányos, Jézus nem csak a szentostyában van jelen, vagy Isten igéjében, evangéliumában, vagy a *Szentírásban*. Ezt még el tudjuk fogadni, de hogy a hajléktalan, bűdös, káromkodó, peremre jutott emberben is ott van, szerintünk az kizárt. Ő pedig azt mondja, hogy amikor újra eljön, az ítélet mértéke az lesz, hogy mit tettünk az éhezőkkel, a szeretetünkre éhezőkkel, a szomjazókkal, akik szomjazták a mi jóságunkat, vagy Isten jóságát rajtunk keresztül, az idegenekkel, betegekkel s azokkal, akik börtönben vannak.

Ha szeretek, akkor szenvedni fogok. Együtt fogok szenvedni azzal, aki szenved, s fel kell vennem a keresztjét. S nem azért veszem magamra, mert rendkívül jó ember lennék, hanem azért, mert Krisztus is magára vette, s én őt akarom követni. Ahhoz, hogy Isten át tudjon formálni bennünket, időznünk kell vele. Csak akkor tud a szívünkre beszélni, ha időt töltünk vele; ha elmondhatja, hogy milyennek lát bennünket. A legfontosabb kérdés nem az, hogy ki vagyok én. A legfontosabb kérdés az, hogy ki vagyok én Isten szemében; milyennek lát engem az Atya, akinek gyermeke vagyok; milyennek lát engem Jézus, aki meghalt értem, s ma is odaadja az életét a szentmisében értem és nekem; s milyennek lát engem a Szentlélek, aki él és bennem él. Ezek a legfontosabb kérdések, melyekre csak akkor kapok választ, ha csendes időt szánok a találkozásra.

Isten a csend barátja – mondja Kalkuttai Szent Teréz. Isten a szív csendjében beszél. S nem az a fontos, amit mi mondunk neki, hanem az, amit ő mond nekünk. Ahhoz, hogy Isten elmondhassa az ő véleményét, s megoszthassa velünk a gondolatait, csendes idő kell. A zaj diktatúrájában a csend forradalmára van szükség – hangsúlyozta Varga László püspök. Az előadást követően szentmisét mutatott be a főpásztor, melynek keretében megáldotta a sőt és megszentelte a vizet, amellyel meghintette a jelenlévőket.

**Forrás: Kaposvári Egyházmegye
Fotó: Kling Márk**

KITEKINTŐ

A béke apostolai

Észak- és dél-koreai katolikusok a kiengesztelődésért

Miközben a világ aggodalommal figyeli az Észak- és Dél-Korea között az elmúlt napokban fokozódó politikai és katonai feszültséget, a katolikus hívek január 9-én imára gyűltek össze Szöulban és Phenjanban, hogy a békéért és a kiengesztelődésért fohászkozzanak.

1995. március 7-én mutatott be az első ilyen szentmisét a kiengesztelődésért, amelyen Stephen Kim Szouhvan (Kim Sou-hwan) bíboros, Szöul akkori érseke és Phenjan apostoli adminisztrátora prezidiált. Azóta – immár 29 éve – minden kedden 19 órakor ezzel a szándékkal tartanak szentmisét, bár volt egy rövid kihagyás a koronavírus-világjárvány miatt. 1995 augusztusában megállapodtak az észak-koreai katolikus közösséggel, hogy Szent Ferenc békéért való imájával („Uram, tégy engem a te békéd eszközévé! Ahol gyűlölet lakik, oda szeretetet vigyék, ahol sértés, oda megbocsátást...”) fohászkoznak a kiengesztelődésért. Így a szöuli érsekséghez tartozó hívek és az észak-koreai katolikusok a szöuli Mjongdongi (Myeongdong) székesegyházban és a phenjani Cshangchshuni (Changchun) katedrálisban minden kedden lelki közös-

ségben együtt mondják ezt az imát a szentmisék után. 2017 májusában, a Szűzanya fatimai jelenésének 100. évfordulója alkalmából Andrew Jom Szudzsong (Yeom Soo-jung) bíboros, akkori szöuli érsek rendkívüli lelkipásztori körlevéllel kívánta kiegészíteni a szentmise utáni rózsafüzér-imádkozás gyakorlatát azzal a szándékkal, hogy Szűz Máriára bizzák a Koreai-félsziget és a világ békéjét.

A mostani, január 9-i volt az 1400. kiengesztelődésért tartott szentmise. A Szöulban celebrált szentmisén Csob Jobikhu (Job

püspök rámutatott, hogy „a Koreai-félszigeten és az egész világon az egymással szembeni fenyegető magatartást szítják; a békét fegyverekkel keresik, nem pedig a találkozással és a párbeszéddel. Ezért a megbékélés reménysugara egyre gyengébb és gyengébb”.

A szöuli segédpüspök arra is emlékeztetett, hogy a dél-koreai egyház a koreai háború végének 70. évfordulóján, 2023. július 27-én szentmisét mutatott be a békéért. E jubileumi ünnepre Ferenc pápa üzenetet küldött, amelyben megáldotta a Koreai-félszigetet, „hogy arra bátorítson bennünket, hogy a béke prófétái legyünk” – idézte a püspök. A 2023 karácsonyára szóló Urbi et Orbi üzenetében a Szentatyá annak a reményének is hangot adott, hogy eljön a nap, amikor megerősödnek a testvéri kötelékek a

Yobi Koo) szöuli segédpüspök homíliájában felidézte, hogy „Stephen Kim bíboros indítása e szentmise bevezetésére nem az volt, hogy »egymást megváltoztassuk«, hanem hogy »a kiengesztelődés és az egység kegyelméért« imádkozzunk Istenhez”. Ennek megfelelően azért akarnak imádkozni, hogy a megbocsátás és a kiengesztelődés eszközévé váljanak, „amelyen keresztül az ország minden lakosa egyesülhet a szeretetben”. Csob Jobikhu

Koreai-félszigeten, és megnyílnak a párbeszéd és a megbékélés útjai, megteremtve a tartós béke feltételeit. „Most itt az ideje, hogy feladjuk a gyűlöletet, és a Jézus által mutatott utat kövessük. Imádkozzunk együtt, hogy a béke igazi apostolává váljunk” – zárta szentbeszédét Csob Jobikhu püspök január 9-én Szöulban.

**Fordította: Hollósi Judit
Forrás és fotó: Fides; agensir.it**

Újévi szentmise Katar első katolikus templomában

Harmincezen vettek részt a szertartáson

Dohában, Katar fővárosában 2024 első napján nagyszabású szentmisét mutattak be a Rózsafüzér Királynője-templomban, az ország első katolikus templomában.

Észak-Arábia apostoli helynöke, Aldo Berardi OSST püspök úgy fogalmazott: „A 2024. január 1-jén bemutatott szentmise legyen a remény és az egység jele a katolikus közösség számára, egyesítse a különböző etnikai csoportokhoz, nemzetiségekhez és nyelvekhez, illetve a különféle katolikus rítusokhoz tartozó híveket”. Az Aldo Berardi püspök vezetésével a dohai Rózsafüzér Királynője-templomban zajló liturgián mintegy harmincezen vettek részt. Az apostoli helynök mellett koncelebrált Xavier D'Souza OFMCap plébános, illetve a Katarban szolgáló papok és szerzetesek nagyszabású szertartásán.

Az országban élő nagykövetek, különösen is a francia nagykövet kérésére épült föl Katar első katolikus temploma, melynek alapkövét 2006-ban rakták le a Hamad bin Khalifa Al Thani emír adományozta telken; 2008. március 15-én szentelte fel Ivan Dias bíboros, a Népek Evangelizációjának Kongregációja prefektusa. „Ez egy hatalmas templom, közel az új repülőtérhez – magyaráz-

ta Aldo Berardi –, egy olyan »vallási komplexumban«, amelyben protestáns, indiai, kopt és ortodox templomok is találhatóak. A katolikus templom a legnagyobb közülük, és amellyel szeretnénk egy újabb templomot is építeni az ország egy másik régiójában. Péntekenként kihetetlenül sokan jönnek szentmisére. A templom környéke is kiépült, ezenkívül indiai és filippínó iskolákat is létesítettek” – mutatta be az apostoli helynök.

A január 1-jei szentmisén a Rózsafüzér Királynője-templom 2023 novemberében ki-nevezett plébánosa, Xavier D'Souza köszönetet mondott

a főpásztornak, illetve Katar vezetőinek és Katar egész népének a jóindulatukért, és az illetékes hatóságoknak a speciális engedélyekért, amelyekkel lehetővé teszik katarai szolgálataikat. „Országoként változó a helyzet az Észak-Arábiai Vikáriátusban, amely Bahreint, Katar, Kuvaitot és Szaúd-Arábiát foglalja magában. Különböző a törvények, a kultúrák, a törzsek, és a többé-kevésbé mélyen gyökerező muszlim hagyományok” – összegezte Aldo Berardi püspök, apostoli helynök.

**Fordította: Verestői Nárcisz
Forrás és fotó: Fides.org**

Megerősítve másokat a bizonytalanságaik közepette

A családpasztoráció kihívásairól az egyházmegyei referensek találkozásán

(Folytatás az 1. oldalról)

Marton Zsolt váci megyéspüspök, az MKPK Családügyi Bizottságának elnöke köszöntőjében üdvözölte, hogy folytatódik a hagyomány, és az egyházmegyei családreferensek évnitó találkozója mindig más egyházmegye fogadja be. Hangsúlyozta: fontos a „közös évkezdés”, amikor számba vesszük, hol tartunk, mi történt velünk és körülöttünk, és előretekintünk, együtt keresve a haladás irányát.

Veres András győri megyéspüspök, az MKPK elnöke nyitó előadásában elmondta: lelkipásztori munkájában és már az arra való felkészülésben is legfőbb feladatának tartotta a házasság és a család szolgálatát. Veres András licenciátusi dolgozatát és doktori disszertációját a család és a házasság témájának szentelte, lelkipásterként pedig mindig azt keresi, hogyan tudja motiválni a családokat. „Amit a családban kapunk, meghatározó lesz az életünkben. A hitünk, személyiségünk, kereszténységünk ott alakul ki” – fogalmazott. Rámutatott a mai élet nehézségeire: a keresztény házasság identitását kikezdi az össztársadalmi szinten jelentkező válság. Ma eleve kevesebben kötnek házasságot, és a világ az elköteleződés nélküli együttélést propagálja, így sokszor még

a keresztény családokban felnőtt gyermekek számára is elfogadottá válik az együttélés. „Speciális látásmód kell a lelkipásztor részéről ahhoz, hogy meg tudja győzni őket arról, a házasságot nem lehet kipróbálni” – mondta Veres András.

Az Egyháznak feladata, hogy védelmezze a házasságot mint Isten akarta emberi közösséget, tekintve, hogy mennyire megkérdőjelezzük a létjogosultságát a modern társadalomban. A lelkipásterként kell tekinteni a családpasztorációra, fontos új lendületet adni ennek a szolgálatnak, és az új kihívásokra válaszolva hitelesen változtatni az eddigi gyakorlaton.

Sok esetben az Egyház feladata pótolni, amit otthon nem kapott meg egy fiatal, mert elvált szülők gyermekeként, rossz házasságban vagy sokadik párkapcsolatban nőtt fel, és a házasság Istentől rendelt formáját

nem is ismeri. Ezért az ifjúságpasztorációban is gondot kell fordítani erre – mondta.

A püspök hangsúlyozta, hogy a találkozón együtt vannak azok, akik az egyes egyházmegyekben kovászai ennek a szolgálatnak. „Önmagunk megerősítése az alap, így tudunk mások felé fordulni, és megerősíteni őket bizonytalanságaik közepette. Elsőként a »szent maradéka« legyen gondunk. Tudnunk kell, hogy a házasságra való felkészítés nem tanítás-ként, hanem az életben adható át. Meghatározó számunkra, hogy Jézus a házasságot szentségi rangra emelte. A házasság tehát nem emberi »kitaláció«, hanem Isten szándéka szerint a férfinak és nőnek teremtett két ember szeretetközössége az élet továbbadására. A házasság Isten életébe bevezető közösség” – mondta Veres András.

A házastársi szeretet természetéből fakad a hűség és a kizárólagosság – hangsúlyozta

Veres András, rámutatva, hogy ma, a parttalan szabadság és fogyasztás, a „használd és dobd el” szemlélet korában két ember Isten által megszentelt szerelme, életre szóló elköteleződése, az önátadás és az áldozatvállalás jelenti a stabilitást, a biztonságot. Látni, hogy a nemi identitás kulturális-társadalmi produktummá vált, és korjelenység, hogy sokan tagadják a természet rendjét, vagyis azt, hogy az ember férfinak és nőnek születik, a püspök figyelmeztetett: „ideológiát gyártottunk abból, amit elrontottunk”. Védni kell a keresztény család- és házasságfelfogást, mert elképzelhető, hogy mi is ki leszünk téve a főként a nyugati országokból beáramló veszélyeknek – hívta fel a családpasztorációban részt vevők figyelmét a feladatra.

Benkő Ágota, a Nagycsaládosok Országos Egyesületének egykori elnöke, projektfelelős bemutatta az MKPK

Családügyi Bizottságának új kezdeményezését, a *Melléjük szegődöm* programot. Ennek apropója Ferenc pápa intenciója, hogy a társadalomban kapjanak nagyobb figyelmet az idős hívek, erősödjenek a generációk közötti kapcsolatok. Benkő Ágota és néhány társa rátalált egy megoldásra: *Bölcsüljünk együtt* elnevezéssel létrehoztak egy közösséget, és a mindannyiukat feszítő kérdésekre közösen igyekeztek válaszokat találni az idősödés útján.

Ennek mintájára született meg a *Melléjük szegődöm* animátorokat képző program. Az animátorok a közösségükben élő időseknek (nem kizárólag az egyházközségekhez tartozóknak) sokféle módon segítenek megválaszolni az életállapotukkal összefüggő mindennapi és spirituális kérdéseiket. Az MKPK Családügyi Bizottsága hívja azokat, akik erre a szolgálatra vállalkoznak, programokat szerveznek, közösséget alakítanak, illetve egyéni kísérést biztosítanak a plébániákon az idős nemzedék tagjainak, természetesen mindenütt az adottságok és az igények függvényében.

Benkő Ágota Ferenc pápát idézte, aki arra hív bennünket, hogy ne csak évente egyszer ünnepeljük idős szeretteinket, hanem „állandóan érezzük velük, hogy keresztény családkunk és közös történelmünk szerves részét képezik. A világ

számos pontján ők a közösségek hivatkozási pontjai és az emlékezet őrzői”.

A képzés négy napból (4 x 8 óra), valamint egy bentlakásos hétvégéből áll. Vezetői Benkő Ágota, Leleszi-Tróbert Anett Mária, a Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézetének egyetemi adjunktusa és Tóth András atya, a Váci Egyházmegye spirituálisja.

A képzésre február 4-éig várják a jelentkezéseket. A szervezők szeretnék, ha minden egyházmegyből lennének résztvevők, akik „első fecskeként” elvinnék a képzés programját az egyházmegyéjükbe. (További tájékoztatás: csalad@katolikus.hu)

Németh István plébános és munkatársai a soproni Szent Imre Római Katolikus Plébánián meghonosodott családi szentmisék gyakorlatát mutatták be a jelenlévőknek. A Győri Egyházmegye családreferens házaspárja, Pongrácz Attila és felesége, Annamária *Krisztusi közösségek az egyházban* címmel a győri karmelita családok közösség életébe adtak betekintést. Jean-Yves Brachet OP teológiai tanár *A szentségek a család életében – Hogyan éljük meg a gyakorlatban az Egyház szentségeit a házasságunkban és a családuknban?* címmel beszélgetésre hívta az érdeklődőket.

Trautwein Éva
Fotó: Lambert Attila

Közösségépítés a felsőoktatásban is

Veres András püspök meglátogatta a katolikus egyetemek standjait az Educatio kiállításon

Veres András győri megyéspüspök, a Magyar Katolikus Püspöki Konferencia (MKPK) elnöke, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem (PPKE) nagykancellárja, Tóth Tamás, az MKPK titkára és Kuminetz Géza, a PPKE rektora január 12-én meglátogatták a január 11- és 13. között a Hungexpo-n zajló Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállításán részt vevő öt hazai katolikus egyetem standját.

Hatalmas diáksereglet gyűlt össze a Hungexpo A pavilonjában a 24. alkalommal megrendezett Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállításán. Kétszáz stand fogadta a középiskolásokat, köztük a hazai felsőoktatási intézmények kiállítóterei, hogy pályaválasztási kérdéseikben eligazodjanak. A helyszíni regisztrációkat is beszámítva elmondható, hogy az Educatio Nemzetközi Oktatási Szakkiállításán a három nap alatt 50 ezer látogató is megfordulhatott.

A Pázmány Péter Katolikus Egyetem standja éppen az A pavilon bejáratánál kapott helyet. Jobbra a Jog- és Államtudományi Kar (JÁK), tovább az Információs Technológiai és Bionika Kar (ITK), balra hátul a Hittudományi Kar (HTK), mellette a Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar (BTK) munkatársai várták az érdeklődőket. A PPKE standján már messziről látszódtak a feliratok: „jövő, fejlődés, közösség, hagyomány”; „közösségépítő egyetem”; „az emberi jövőért”.

A PPKE standjától nem messze az Eszterházy Károly Katolikus Egye-

tem, kisebb sétára az Apor Vilmos Katolikus Főiskola, a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, majd kicsit messzebb a Gál Ferenc Egyetem várta a középiskolás diákokat.

A PPKE öregdiákjai elmondták, mitől különleges a Pázmány, hogyan segítette őket a további pályafutásukban a pázmányos lét, miért ajánlanák az ottani különböző oktatási programokat, és hogy mi a vallás szerepe az egyetemi életben. Grand László az ITK-ról, Orosz Fanni a JÁK-ról, Gájer László a HTK-ról nemcsak arról beszéltek, hogy mit ad az egyetem a tanulmányi évek alatt, hanem hogy mire mennek aztán a hallgatók a Pázmányon megszerzett végzettséggel, és mi az a plusz, amit ez az egyetem ad nekik. Hangsúlyozták, nincs még egy oktatási hely, ahol ennyire odafigyelnének a hallgatókra. Az

egyetemen jellemző a családi légkör, amit hallgatóként és oktatóként is tapasztalnak.

A Pázmány-egyetem mind a négy kara bemutatkozott a három napon. Az Információs Technológiai és Bionika Kar különböző robotokat, modelleket, 3D-s szkennert is hozott. Az egyetemen idén indul a Mesterséges intelligencia alkalmazási elnevezésű továbbképzés az ITK-n.

A Bölcsész- és Társadalomtudományi Kar pályorientációs csoportja a stand közepén kérdőív kitöltésével segítette a még bizonytalan diákokat, milyen irányban érdemes az érdeklődésüknek megfelelően továbbtanulniuk az érettségi után.

Szabó István oktatási rektorhelyettes, Becker Pál, a PPKE fejlesztési főigazgatója és Birher Nándor, a PPKE BTK dékánja is részt vett a pénteki eseményen, valamint mind a négy kar képviseltette magát a nagykancellár látogatásakor. Miután Veres András és Tóth Tamás megérkeztek, Sebő-Káfer Csilla és Birher Nándor átadta nekik a Pázmány karai által összeállított ajándékokat.

Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem standján is folyamatos volt a nyüzsgés, a természettudományokról, a külföldi tanulmányi le-

hetőségekről, sőt a sporttudományról kérdeztek a fiatalok. Egy nagy kivetítőn sporteseményeket lehetett látni, néhány hallgató pedig sportruházatba öltözött a figyelemfelkeltés érdekében.

Veres András és Tóth Tamás Sütő Gergővel, az egyetem kommunikációs menedzserével hosszasan beszélgetnek az idén 250 éves egyetemről, amely csupán rövid ideje egyházi fenntartású intézmény (tavaly találtak először Veres Andrásal ilyen minőségükben). A beszélgetés középpontjában az állt, milyen életpályát tudnak akár a pedagógusképzésben részt vevő leendő hallgatóknak biztosítani.

Sütő Gergő elmondta, jelenleg, ha valaki egyházi gimnáziumból érkezik hozzájuk, a felvételinél többletpontot kap, ami előnyt jelent. Ha a felvételt nyert hallgatók vállalják, hogy egyházi fenntartású gimnáziumban szeretnének dolgozni diplomájuk megszerzése után, Pyrker-ösztöndíjjal tudják segíteni őket a tanulmányaik folyamán. Az egyetemre jelentkezők száma és a felvettek száma folyamatosan növekszik: tavaly 66 százalékkal többen jelentkeztek pedagógusképzésre, az egyetemre pedig összesen negyven százalékkal többen az előző évhez képest.

Veres András ezután a Pázmány Péter Katolikus Egyetem nyaralóját vezette. Minden kar küldött be kérdéseket, amelyből minden órában más-más kérdéssort állítottak össze. A diákok QR-kód beolvasásával és egy kód megadásával csatlakoztak az egyetemmel kapcsolatos feladványokhoz.

Az Apor Vilmos Katolikus Főiskola standján annak rektorával, Gloviczki Zoltánnal való beszélgetésben szó esett arról, hogy érezhető-e a katolikus intézményekben is a tavalyi sikeres felvételi szezon. Sok katolikus intézményben az utóbbi években ettől függetlenül is emelkedik a jelentkezők létszáma. Az Educatio rendezvényén fontos a jelenlétünk – tette hozzá az egyetem rektora –, mert kevés olyan fiatal van, aki céltudatosan látogat ki ide, a legtöbben ugyanakkor nyitottak arra, hogy a Katolikus Egyháztól távollevőként is érdeklődjenek az Apor Vilmos Katolikus Főiskola iránt.

A Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola standján Sjerps Anett beszélgetett a püspökkel a főiskola képzéseiről, az ELTE-vel való közös együttműködésről, illetve hogy a tanárképzésben milyen lehetőségek rejlenek. Szóba került az is, mi módon lehet keresztény fiataloként világi egyetemen jelen lenni, Pesten élni.

A Gál Ferenc Egyetem képviselőjében Kovács Katalin oktatási igazgató beszélgetett Veres Andrásal és Tóth Tamással arról, hogy az érdeklődők között még olyan is előfordul, aki már eleve fiatal vállalkozóként érkezik, és azon töpreng, vajon a békéscsabai kar gazdálkodás és menedzsment szakán nappali tagozatos hallgatóként tudja-e majd üzemeltetni a vállalkozását.

Jó érzés, hogy már öt katolikus egyetem is képviselteti magát a híres oktatási kiállításon, és elmondható, hogy nagy az érdeklődés az intézmények iránt.

Vámosy Erzsébet
Fotó: Lambert Attila

(Folytatás az 1. oldalról)

– Milyen főbb egyezségek születtek a Dubajban rendezett klímacsúcson?

– Fontos előrelépés, hogy működőképesé vált az az alap, amellyel a fejlődő országokat kompenzálják az éghajlatváltozás okozta károk miatt a gazdag, fejlett államok, amelyek felelősek ezekért. A másik igazán lényeges eredmény a záródokumentumban megfogalmazott szándéknyilatkozat, amely először mondja ki: el kell távolodnunk a fosszilis tüzelőanyagokra épülő energiarendszerektől. Ez első hallásra nem hangzik túlzottan ambiciózusnak, pedig történelmi jelentőségű előrelépés, hiszen közel három évtizede folynak a klímátárgyalások, de most lett először kimondva, hogy meg kell válni a fosszilis tüzelőanyagoktól az energiarendszerekben. Ez komoly üzenet a befektetőknek: most már valóban vége annak a korszaknak, amelyben az iparosodásunk, a fejlődésünk és a gazdasági jólétünk alapjai a fosszilis tüzelőanyagok – most egy másfajta ipari berendezkedésre, gazdasági modellre kell áttérnünk. Ez rendkívül fontos pozitív változás, hiszen annak ellenére, hogy érzékeljük: van éghajlatváltozás, és tudjuk az okát is, még ma is rengeteg a befektetés a fosszilis energiahordozókkal kapcsolatos infrastruktúrába, olaj- vagy gázmezők feltárásába, gázvezetékbe, LNG-terminálókba (cseppfolyósgáz-terminálok) vagy akár repülőterek bővítésébe. Ha üzembe helyezünk fosszilis üzemanyagot használó új infrastruktúrát, az együtt jár az évtizedeken át tartó kibocsátással. Ez problematikus, hiszen 2050-re már klímasemlegesnek kellene lennünk, vagyis nem szabadna ilyen energiahordozókat használnunk.

– Ha jól értelmeztem a klímacsúcsról megjelent híreket, nem lesznek jogi következményei annak, ha egy ország nem tartja be az elfogadott szándéknyilatkozatot. Mi az, ami rákényszeríthetné az érintett feleket arra, hogy betartsák?

– A szándéknyilatkozat be nem tartásának valóban nincs semmiféle jogi következménye. De az ehhez hasonló dokumentumok – mint például a 2015-ös párizsi megállapodás – általában bekerülnek az aláíró országok jogrendjébe. Ha egy állam – például Magyarország is – ratifikálta az egyezményt, akkor az kötelező érvényű, mert a saját jogrendje alapján felel annak végrehajtásáért. Nagyon sok országban vannak klímaperek, főleg fiatalok és civil szervezetek indítanak pert az állam, az önkormányzatok vagy cégek ellen azért, mert a törvényeikbe, jogszabályaikba iktatott klímaváltozásokat nem tartják be, vagy nem úgy cselekszenek, hogy ezek a vállalások teljesülhessenek.

– A dubaji klímacsúcsot egy olyan országban rendezték, amely fosszilis-energia-nagyhatalom. Miért? Akár ironikus olvasata is lehet ennek...

– Éppen emiatt nagyon sokáig gondolkoztam, hogy kimenjek-e Dubajba, mert úgy éreztem, ez szemfényvesztés. De aztán rájöttem, hogy nem így van, sőt, pont fordítva. Ha elmennék egy klímatudatos országba, ahová az államfők a sok kritika hatására repülőgép helyett vonattal utaznának, azzal azt üzennék, hogy minden rendben van az éghajlatváltozás területén. Ez volna az igazi álca, kirakat. Utólag végiggondolva, sokkal több értelme volt egy olyan országban tartani a klímacsúcsot, mint az Egyesült Arab Emírségek. Az ország olajcégének vezetője volt a rendezvény fő szervezője, koordinátora, így az emírségekben, sőt a többi arab országban – így Szaúd-Arábiában – is

Aki a termést adja nekünk, akitől az értékeket kapjuk

Beszélgetés Ürge-Vorsatz Diána klímakutatóval

nagyon odafigyeltek az elhangzottakra. Százharmincezen jöttek el, rengeteg volt köztük a helyi iskolás, hatalmas tömegek érkeztek, mivel

különféle kiállítások is nyíltak az eseményhez kapcsolódóan. Óriási figyelem irányult az éghajlatváltozás problémájára helyben is. Nagy jelentősége volt annak is, hogy az odautazók tömegei láthatták azt az életstílust, amire persze sokan vágnak, de az ember itt szembesülhetett azzal, hogy pontosan ez az, ami nem működik, ilyen viszonyok között nem oldhatjuk meg az éghajlatváltozás okozta problémákat, hiszen éppen ez az, ami a leginkább felelős azokért. Ha ilyen életmódot folytatunk, nagyon gyorsan „megsüjtük” a világot és a gyerekeinket, folytatódnak a hőség-hullámok, az áradások, a szárazságok, és az élelmiszertermelésünk is krízisbe kerül. Ezt a kettőt nem lehet összhangba hozni. Ez rendkívül lényeges üzenet volt. A legfontosabb pedig, hogy egy olajország olajcégének első embere vezette a rendezvény tanácskozsait, az ő irányítása alatt fogadták el az államfők a szándéknyilatkozatot, amely szerint el kell mozdulni a fosszilis energiahordozókra épülő gazdaságtól. Ez borzasztóan erős üzenet, és sokkal nagyobb ereje van, mintha egy klímatudatos ország klímatudatos vezetője érte volna el ezt az eredményt.

– 2023 volt a legforróbb év azóta, hogy mérési adatok a rendelkezésünkre állnak. Az éghajlatváltozásról szóló 2015-ös párizsi megállapodás egyik célja az volt, hogy a globális átlaghőmérséklet-emelkedést jóval 2 Celsius-fok alatt tartjuk, lehetőleg 1,5 Celsius-fok alatt. A viszonyítási pont az ipari forradalom előtti átlaghőmérséklet. Tavaly viszont, most először, túlléptük a 1,5 fokot. Feltételezem, hogy egyetlen év adataiból nem lehet messzemenő következtetéseket levonni, de milyen tendenciák várhatók? Vagy ezt nem lehet megjósolni?

– De igen, sajnos... Egy év alapján valóban nem lehet hosszú távra következtetni. Most még csak azt mondhatjuk: egyszer túlléptük ezt a határértéket. De itt a hűsvény átlagot kell néznünk, és erre vonatkozik maga a célkitűzés is. Ennek ellenére ijesztő, hogy itt tartunk, és ez egyúttal nagyon fontos figyelmeztetés is, hiszen látjuk a hatását. Valamennyi klímaindikátor – a tengerek, az Észak-Atlanti-óceán hőmérséklete, az átlaghőmérsékletek – eltér az ösz-

szes történelmi adatsortól, nemcsak, hogy magasabb, hanem lemennek a diagramoktól az értékek, soha nem tapasztalt értékeket mértünk. Mind-

ez azt jelenti, hogy kiléptünk abból az éghajlatból, amin alapult és amire hozzászóltunk a civilizációnk. Nem erre a klímára van építve az infrastruktúránk, nem erre vannak tervezve az épületeink, az utak, a vasútvonalak. Folyamatosan látjuk az ebből eredő súlyos problémákat. Ausztriában például azért nem jártak a vonatok több mint fél éven keresztül a nyugati irányba, mert a hatalmas áradás miatt úgy megrongálódtak a vasúti sínek, hogy hónapokig tartott, amíg rendbe hozták őket. A világ egyik leggazdagabb országában! Elhagytuk azt a klímát, amelyen a civilizációnk kifejlődött, és ennek nagyon súlyos következményei lesznek.

– Egyes szakértők azt prognosztizálják, hogy az afrikai kontinensen 2050-re 1,2 milliárd ember hagyhatja el az otthonát az éghajlatváltozás miatt. A tartós szárazság, a bozóttüzek, a villámárvizek emberek ezreinek, tízezreinek életét teszik tönkre, és rengeteg halálesetet is okoznak. Mennyire reális ez az előrejelzés?

– Sajnos ezt nagyon erősen alábecsülik...

– Ajjaj...

– 2070 körül előreláthatólag három és fél milliárd ember él majd olyan területen, amely a hőség és a páratartalom kombinációja miatt alkalmatlan lesz az ember mint biológiai lény lakhatására. Bizonyos hőmérséklet fölött az ember nem tud létezni. Mindig hőt kell leadnunk, mert táplálkozunk, a tápanyagokat elégetjük, és a keletkező égési hőtől meg kell szabadulnunk. Ez csak akkor lehetséges, ha a kinti hőmérséklet alacsonyabb, mint a testhőnk, hiszen a hő csak melegebből hidegebbe tud áramlani. Ha még csak melegebb van ideig-óráig, azt az izzadással tudjuk kompenzálni. De ha magas a páratartalom, akkor izzadni sem tudunk, és így előbb-utóbb leállnak a szerveink. Nem szabadna társadalmi tabunak tekinteni az izzadást, ami természetes emberi folyamat, és egyre jobban a túlélésünk része lesz. A hő jelentős felgyülemzése hamar halálhoz vezethet. Három és fél milliárd ember tehát emiatt képtelen lesz megmaradni az általa lakott területen. Ehhez pedig hozzáadódnak még az aszályok,

az élelmiszer- és a vízhiány, az áradások, a ciklonok miatt menekülni kényszerülők is. A tengerszint emelkedésének következtében rengeteg város nem is olyan sokára megszűnik létezni. Ez már a küszöbön áll, hiszen az évszázad végére a tengerszint emelkedése bőven elérheti az egy métert. Nagyon nehéz megoldani, hogy városok, sőt egész országok lakossága más helyre költözzön. Az elkövetkező évtizedekben hatalmas lesz a migrációs nyomás, mert nyilván nem úgy történik majd mindez, hogy egyik napról a másikra, 2070. január elsején mindenki megindul. A migráció folyamatos lesz, az emberek elhagyják az élőhe-

lyüket, ha egyes területeket aszály sújt, vagy elfogy a víz. Valószínűleg az iszonyatos fagyhullámok is összefüggésben vannak az éghajlatváltozással. Az Északi-sarkon megváltoztattuk a légköri viszonyokat azzal, hogy a felmelegedés miatt megolvadt a jég. Így az ottani hideg már nem képes olyan stabilan bent maradni a légköri rendszerben, mint korábban. Ezért aztán a fagykárok is egyre

”

2070 körül előreláthatólag

három és fél milliárd

ember él majd olyan

területen, amely a hőség

és a páratartalom kombi-

nációja miatt alkalmatlan

lesz az ember mint

biológiai lény lakhatására

súlyosabbak, Észak-Amerikában és Európában is. Még a legfejlettebb országokban is létezik súlyos energiaszegénység, az emberek egy része nem tudja kifizetni a fűtést, nem tud védekezni a hideg ellen, ami még a hőségnél is jobban gyilkol.

– Egyes szakemberek tényként hangoztatják, hogy nem tartható a globális hőmérsékletemelkedés 1,5 Celsius-fokra való visszaszorítása. Miként vélekedik erről?

– Említettem, hogy kiléptünk abból a stabil klímából, amelyen a civilizációnk kifejlődött. A másfél fok tudományos szempontból még megtartható, de kétségtelen, hogy ez nagyon nehéz. Akik azt mondják, hogy nem tartható, azok azzal érvelnek: eddig sem csináltunk semmit, ezután sem fogunk, tehát lehetetlen. Pedig igenis sok mindent tettünk

már, és nagyon fontos hangsúlyozni ezt. Sajnos Magyarországon elterjedt a világvége-narratíva, tudományos körökben is, de főleg a sajtóban. Egyre többet beszélnek arról, hogy lehúzzhatjuk a rolót, úgyis vége mindennek. Ez egyáltalán nincs így, de ha folyamatosan ezt hangsúlyozzuk, akkor beteljesedhet. Nagyon könnyű azt hangoztatni, na, én megmondtam, közben pedig nem teszek semmit, mondván, úgyis elveszítjük a meccset. Sokkal nehezebb azt mondani: én akkor is nyerni fogok, ha reménytelen, mert odateszem magam, ha kell, többet edzek. Ha nagyon akarjuk, igenis tartani lehet a másfél fokot. Akaratnak pedig nem vagyunk híján. Hatalmas eredmény, hogy mára a világ legnagyobb részén a legolcsóbb energiaforrás a napenergia. Ezért olyan mértékben terjedt el, hogy messze túlhaladott minden előrejelzést, a kormányok által kitűzött célt is. Sajnos azonban sok kutató még itthon is csak azt próbálja bizonygatni, hogy nem lehet a megújuló energiarendszerrel megoldani a problémákat, mert ez túl nehéz. Ezzel szemben Európában tavaly két országban, Dániában és Portugáliában elérték, hogy a megtermelt áram több mint háromnegyede megújuló energia volt. Németországban pedig tavaly az áramtermelés több mint fele származott megújuló energiából, pedig ez a terület nincs jól ellátva napenergiával, hiszen jóval északabbra fekszik, mint Magyarország. Szép csöndesen hatalmas áttörések vannak, de erről nem szól a sajtó, különösen nem a kereskedelmi média, mert náluk csak az a hír, hogy holnap minden összeomlik. Pedig sikerült letérítenünk a Földet a legrosszabb éghajlati forgatókönyvek pályájáról, sok mindent elértünk már az éghajlatváltozás mérséklésében.

– A *The Letter (A levél)* című dokumentumfilmben, amely Ferenc pápa *Laudato si' (Aldott légy)* kezdetű enciklikája nyomán készült, elhangzik: a természettel való kapcsolatunk nem újulhat meg magának az emberiségnek a megújulása nélkül. Vagyis a szív megtérése nélkül. Ezzel nehéz vitatkozni, de eszünkbe juthatnak itt Jézus szavai: ami az embernek lehetetlen, az Istennél lehetséges...

– Nyilván nagyon nehéz ez, hiszen mindig lesznek jobb és rosszabb emberek is. Bízunk azonban Istenben és az emberben: lehetnek olyan állami rendszerek, amelyeknek az emberi értékek, a család, a közösségek fontosabbak, mint az anyagiak. El kellene mozdulnunk arról a pontról, hogy a sajtó és a gazdasági vezetés mindig azt mantrázza: a legfontosabb, hogy mennyit nőtt a fogyasztás. Inkább annak kellene örülnünk, ha kevesebb lenne a vásárlás, ha erősebbek volnának a családok és a közösségek, egészségesek a gyerekek, a nyugdíjasok. Amíg az emberiség legfőbb célja, hogy minél több értéktelen kacatot termeljen és vásároljon, addig az öngyilkos merénylet irányába megyünk. A luxussal, a magánrepülőmmel, a jachtozással pusztítom a civilizációt. Ezzel szemben ha nem az anyagi javakat gyűjtögetem, hanem a családomra figyelek, arra, hogy jó legyen a viszonyom a házastársammal, a gyerekeimmel, a szüleimmel, a szomszédaimmal, a templomi vagy bármilyen más közösséggel, ahová járok, akkor másról szólhat az élet, a világ. Ha tisztelem magamat és másokat, akkor harmóniában akarok lenni a természettel is, alázattal viszonyulok hozzá, és nem az a cél vezérel, hogy kizsigerezjem, hanem hogy ez egy mellérendelő kapcsolat legyen: tiszteljük azt is, aki a termést adja nekünk, akitől ezeket az értékeket kapjuk.

Bodnár Dániel
Fotó: Fábíán Attila

ADÁSVÉTEL

KÖNYVEKET vásárolok, szentképeket elfogadok gyűjteményembe. T.: 06/20-341-9106

RÉGISÉG

PAPÍR- ÉS FÉMPÉNZT, bélyeget, képeslapot, papírégiséget és más régiségeket vásárolunk, illetve árverésre átvesszünk. Budapest VI., Andrássy út 16. T.: 06/1-266-4154. Nyitva: hétfő-szerda 10–17, csütörtök 10–19 óra között.

ÁPOLÁS

ÁPOLÓKÉNT dolgozom, kilenc év gyakorlattal rendelkezem. Lehetőség szerint szívesen segítek ápolási, gondozási tevékenységgel annak, akinek szüksége van rá, Budapesten és környékén.
Kocsis Elemér. T.: 06/70-387-9121; elemer.kocsis@gmail.com

ÉPÜLETSÜLLYEDÉS

falrepedés megállítása, vizes, nyirkos, salétromos épületek szigetelése. T.: 06/20-228-0453

FOGSOROK

hidak készítése, javítása, szükség esetén háznál is. T.: 06/1-213-5726

KÖSZÖNTÉS

Kedves Ági néni és drága Ágica! Isten éltesen Benneteket névnapotok alkalmából! Nagyon jó egészséget és sok kegyelmet kívánok. Isten áldása legyen életetekén! Krisztián

SZOLGÁLTATÁS

ÓLÓMŰVEG ABLAKOK restaurálását, tervezését, kivitelezését több évtizedes tapasztalattal vállaljuk. Tóth Erzsébet. T.: 06/20-438-5993; www.uvegfestes-stainedglass.hu

IMAÓRA

Kútvolgyi Szűz Mária-engesztelőkápola: engesztelő virasztás hazánk lelki megújulásáért minden csütörtökön 20 órától pénteken 5 óráig az Oltárszentség előtt. 22 órakeresztmisé. Cím: Budapest XII., Galgóczy u. 49. (BKK: a Széll Kálmán térről a 128-as busszal a végállomásig, a Regőczy István tégig.)

Az Örökimádás-templom (Budapest IX., Üllői út 75–77.) szentségimádási rendje: hétköznap 8 órától 18 óráig, vasárnap 12 órától 18 óráig. Minden csütörtökön a 17 órakeresztmisé, majd az azt követő szentmisén előre felvett miseszándékokért imádkoznak. Minden hónap első csütörtökén Erdő Péter bíboros celebrálásával papi és szerzetesi hivatásokért, a másodikon a templom karítaszcsoportjának szándékára, a harmadikon az imaláda elhelyezett szándékokért imádkoznak.

A Szent István-bazilika Mária-kápolnájában (Budapest V., Szent István tér 1.) égi kérésre, huszonhat éve minden csütörtökön 20 órától péntek reggel 5 óráig engesztelő imavirasztást tartunk Magyarországon, a magyarországi lelki megújulásáért. 21 órakeresztmisé, majd az azt követő szentmisén a két legszentebb szűz szándékára. Mindenkit szeretettel várunk! Imádkozzunk együtt!

Elsőpénteki missziós konferenciabeszédek a magyar családkhoz a városmajori Jézus Szíve-templomban (Budapest XII., Csaba utca 5.). A 18 órakeresztmisé, majd az azt követő szentmisén a két legszentebb szűz szándékára. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriblebania.hu/>

Elváltakért és egyedül maradtakért mutatnak be szentmisét minden hónap első keddjén 17 órakeresztmisé, majd az azt követő szentmisén a két legszentebb szűz szándékára. Mindenkit szeretettel várunk. Bővebb információ: <https://www.varosmajoriblebania.hu/>

LELKIGYAKORLAT

A Szent Gellért Lelkigyakorlatos Házban (Leányfalu, Mórícz Zsigmond út 141.): 2024. január 25-én 18 órától 28-án 13 óráig Dr. Gál Péter atya lelkigyakorlata: „A megköztöztötségekről”. Február 29-én 18 órától március 3-án 13 óráig Dr. Gál Péter atya lelkigyakorlata: „Életátadás és Szentlélek”. Március 28-án 18 órától 31-én 13 óráig húsvéti lelkigyakorlat Schall Tamás plébános atyával. Elérhetőség: 06/26-383-212, 06/30-466-0749

MÉCS Napok címmel tartanak lelkigyakorlatot fiatal pároknak a Budatétényi verbita Szent Arnold Lelkigyakorlatos Házban (Budapest XXII., Bajcsy-Zsilinszky u. 3-5.), 2024. február 2-4. között, péntek estétől vasárnap délutánig, Mischinger Ferenc atya vezetésével. A MÉCS Napok lelkigyakorlatokat a MÉCS-ben szolgálatot vállaló papok és házaspárok szervezik minden érdeklődőnek. A program nagyszerű lehetőséget nyújt a párkapcsolat átgondolására, mélyítésére, értékelésére. Célja, hogy a résztvevők ösztönözött kapcsolatba kerüljenek önmagukkal, leendő társukkal, valamint Istennel. Szeretettel várják az együtt járó és jegyespárokat, valamint a három éven belül házasodott házaspárokat. Kedvezményes jelentkezési határidő 2024. január 10., szerda, jelentkezési határidő: január 26., péntek. További információ: <https://mecshonlap.hu/>

Ne félj, nem ítéllek el! – Magzatvesztők veszteségfeldolgozó hétvégéje lesz nem csak vallásgyakorlók számára Szombathelyen, február 22-étől 25-éig, csütörtöktől vasárnapig. A lelkigyakorlat vezetői: Kovács Ferenc diakónus és Treer Mária mentálhigiénés lelkigondozó. Jelentkezni lehet telefonon: 06/20-823-2201 vagy

NEMZETI ZARÁNDOKLAT RÓMÁBA

REPÜLŐVEL:

április 23-27. | 5 nap | 349.900 Ft/fő

Lelkivezető: Varga Norbert atya

AUTÓBUSSZAL:

április 22-28. | 7 nap | 339.900 Ft/fő

Lelkivezető: Tál Zoltán atya

Zarándoklatvezető: Kuzmányi István diakónus

MEDJUGORJEI ZARÁNDOKLAT

március 13-17. | 5 nap | 129.900 Ft/fő

AZ ISTENI IRGALMASSÁG ÜNNEPE

KRAKKÓBAN

április 3-7. | 5 nap | 134.900 Ft/fő

PIETRELCINAI SZENT PIO ATYA NYOMÁBAN

április 22-28. | 7 nap | 314.900 Ft/fő

FATIMAI ZARÁNDOKLAT

május 1-6. | 6 nap | 409.900 Ft/fő

DÉL-ERDÉLYI ZARÁNDOKKÖRÜT

ÉS A CSÍKSOMLYÓI BÚCSÚ

május 15-20. | 6 nap | 199.900 Ft/fő

VIA SACRA ZARÁNDOK UTAZÁSI IRODA

+36 20 500 5050

www.viasacra.hu

A BUDAPEST-KELENFÖLDI SZENT GELLÉRT PLÉBÁNIA

EGYHÁZI FENNTARTÁSÚ URNATEMETŐJÉBEN

URNAFÜLKÉK MEGVÁLTÁSÁT,

valamint

ZÁRTSZÓRÁSOS TEMETÉS LEHETŐSÉGÉT KÍNÁLJA.

Temetőnk minden nap 8 – 18 óráig látogatható.

Urnairoda nyitvatartása:

Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig

Telefon: 1/203–8912; E-mail: urnairoda@szgp.hu

Plébániai iroda nyitvatartása:

Hétfőtől péntekig: 9.30-tól 16.30-ig

Telefon: 1/203–8915; E-mail: iroda@szgp.hu

Templomunk miserendje:

Vasárnap: 9.00, 11.00 és 18.00

Hétköznap: 7.00 és 17.00 Szombaton 7.00 és 18.00

Cím: 1115 Budapest, Bartók Béla út 149.; Honlap: <https://szgp.hu>

Mindszenty József Látogatóközpont

Mindszenty József életútját bemutató kiállítás

(F)EGYHÁZ

Egyházuldrözés és kommunista diktatúra alatt (1945–1990)

Sisitől az Erzsébet-mítosz

kávézó, kegytárgybolt, szabadulószo

MINDSZENTYNEUM

További információ: mindszentyneum.hu

Szeretettel várjuk Zalaegerszegen!

a kortárs alkotóknak, hogy – a herceg életének, attribútumainak áttekintése után – papírra/vászonra fogalmazzák a bennük kialakult egyéniség alakját. Az értékeléshez beadandó anyag: A/4-es méretű, kartonra nyomtatott, nagy felbontású kópia, amely csak a portrét (és az esetlegesen hozzá tartozó hátteret) láttatja – keret, állvány, fal stb. nélkül. A pályamunkát a Budapest-Szentimrevárosi Szent Imre Plébánia címére zárt tasakban vagy borítékban kéri eljuttatni: 1114 Budapest, Himfy utca 9. Jól láthatóan ráírva: Szent Imre-pályázat. Bővebb információk: <https://szentimre.hu/szent-imre-portre-palyazat/>

SZABADEGYETEM

„Az Egyház társadalmi tanítása és a modern állam” címmel indított három, egyenként tíz-tíz alkalomból álló előadás-sorozat 2024. január 11-től a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara (JÁK). A programok középpontjában a keresztény emberkép, a modern állam és az Egyház kapcsolata, valamint a béke és biztonság kérdése áll. A három előadás-sorozat témakörei:

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjeszt@ujember.hu

Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4680 Ft, fél évre: 9360 Ft, egy évre: 18 720 Ft. Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása: +36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Uj Ember

KATOLIKUS HETILAP

Nyomás: Virtuoz Kiadó és Nyomdaipari Kft. • Ügyvezető: Tolonics Gergely ISSN 0133–1205 KÉZIRATOKAT NEM ÖRZÜNK MEG ÉS NEM KÜLDÜNK VISSZA. LAPZÁRTA: 2024. január 15.

Kiadja a Magyar Kurír

Terjeszti a Magyar Posta Rt. Hírlap Üzletág, előfizethető a kiadónál, a postán.

Főszerkesztő és felelős kiadó: Kuzmányi István

Lapszerkesztő: Baranyai Béla • Lapszerkesztő-helyettes: Körösi László

Szerkesztőség: Agónás Szonja, Bodnár Dániel, Fábián Attila, Gátas Judit, Horogszegi-Lenhardt Erika, Hollósi Judit, Lambert Attila, Merényi Zita, Mészáros Ákos, Náduvanyi Dorottya, Pallós Tamás, Szalontai Anikó, Székács István, Thullner Zsuzsanna, Trautwein Éva, Vámosy Erzsébet

Olvasószerkesztő: Kodítek Bernadett

Korrektor: Szántó István • Tördelés: Kuzma Angéla

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1068 Budapest, Városligeti fasor 42.

Postacím: 1406 Budapest, Pf.: 100 • Tel.: +36/1-317-3933

[www.ujember.hu](http://ujember.hu) • e-mail: mk@katolikus.hu

Előfizetés, terjesztés: +36/1-235-0484; +36/1-633-3132; terjeszt@ujember.hu

Előfizetés megrendeléséhez kérjük, vegye fel a kapcsolatot kollégáinkkal a fenti elérhetőségek valamelyikén. Egyéni példányos előfizetés belföldről negyedévre: 4680 Ft, fél évre: 9360 Ft, egy évre: 18 720 Ft. Magyar Kurír 10700732-68366180-51100005 (CIB Bank).

Könyvesbolt: 06/1-266-0845; konyvesbolt@ujember.hu

Médiaajánlat kérhető: 06/1-317-3933; hirdetes@ujember.hu

Közlemények, gyászjelentések, apróhirdetések feladása: +36/1-317-3933; aprohirdetes@ujember.hu; <http://ujember.hu/aprohirdetes-feladasa/>

Szenvedéllyel szerette az Urat és az ő népét

Búcsú Filó Kristóf kanonoktól

(Folytatás az 1. oldalról)

Nem mintha maga szerette volna ezt, hanem azért, mert édesapja a gyengülő látása ellenére sem akart felhagyni az olvasással, ezért gyermekeit kérte meg, hogy felváltva olvassanak neki. Ezekben az években ismerkedett meg Kristóf atya egy számára fontos másik tevékenységgel is. A felolvasások beosztása úgy hozta, hogy rendszerint a nővére került vasárnapra, így ő volt az, aki a konyhán segédkezett az édesanyjuknak. A harmadik esemény pedig a középiskola megtalálása volt. Esztergom után a Filó család Székesfehérvárra költözött, édesapját sokan ismerték a városban. A gimnáziumba a származása miatt nem vették fel, így arra kérte őt, segítsen abban, hogy valahová, mindegy, hová, sikerüljön bejutnia, és továbbtanulhasson. Hamarosan meg is jött a levél: felvették a Jáky József Út- és Vasútéptérsi Technikumba, ezt az iskolát végezte el, és itt érettségizett jó eredménnyel.

Édesapja korán meghalt, a Filó testvéreket édesanyjuk tizenéves koruktól egyedül nevelte. Kristóf atyának, miután elvégezte a technikumot, munkába kellett állnia. Sikertörténet az UVATERV-hez (Út-, Vasútervező Zrt.), az autópálya osztályra, itt dolgozott két évig. Szerette a kollégáit, a munkahelyét, később viszszaemlékezve úgy emlékezett erre a helyre, mint ahol Isten azt mutatta be neki, hogy kikélik fog a későbbiekben együtt dolgozni: az embereket.

Amikor a papi hivatásával kapcsolatban kérdezték, mindig kiemelte, hogy sem szikra, sem élmény nem volt, és nem a racionalitás alapján választotta a papi pályát. Bár a családjukban, a távoli rokonságukban sok volt a pap, meg egy pécsi püspök (Virág Ferenc 1869–1958) és egy apát is akadt köztük, őket kevésbé ismerte, és egyébként is, húszéves koráig eszébe sem jutott, hogy pap legyen. Amikor először került fel benne a papság gondolata, elhesseget-

te. Ám amikor már többedjére visszatért, akkor elkezdett komolyabban foglalkozni vele. Az UVATERV-től ment az esztergomi szemináriumba.

1972. június 24-én szentelte pappá Kisberk Imre (1906–1982) székesfehérvári megyéspüspök. Meglepetés volt Kristóf

ki életről szólt. Elvezette őket Istenhez.

Kristóf atya rendszeresen képezte magát, az olvasást sosem hagyta abba, de a megszerzett tudást nem öncélúan használta fel, hanem amit megértett, azt rögtön tovább is adta. Így akikkel kapcsolatban

dásra bírni, Kristóf atya szeretne volna, ha máshová helyezik, mert úgy érezte, mindent elmondott már a településen, és nem akart unalmassá válni. Még érzett magában erőt egy újrakezdésre. Így került Budakeszire 2001-ben. A városban, ahol tizenötezer hívó volt rá-

törekedett. Szerette a szepet: a művészetet, a zenét, az Isten teremtette világot. A zenét olyannyira kedvelte, hogy szívesen lett volna zenetörténész. Többször játszott a *Ki nyer ma? Játék és muzsika 10 percben* című műsorban, és minden alkalommal megnyerte.

A zenén kívül másik szenvedélye a főzés volt. Felmenői között voltak vendéglátósok és a szállodaiparban dolgozók is. Talán ezért vagy más miatt, nem tudni, de különös érzelme volt a vendéglátáshoz. A konyhája olyan otthonos és szép volt, mint Babette-é a *Babette lakomája* című filmben.

Többször mondta, hogy a főzéssel, a vendéglátással tudja leginkább kifejezni a másik ember iránti szeretetét. Nem csoda hát, ha bekerült a 2021-ben megjelent *Így főznek a magyar katolikusok* című könyvbe.

Harmadik és egyben legnagyobb odaadással végzett tevékenysége a tanítás volt. Tanítani akarta az embereket. Prédikálás közben sosem sztorizgató, a fókuszban mindig a szentírási szakaszok álltak. Összetéveszthetetlenül prédikált, elementáris erővel, kendőzetlen nyíltsággal. Aki egyszer hallotta beszélni, soha el nem felejtette. Erről a sorok szerzője is mesélni tudna, hiszen egészen kicsi gyermekként kérte édesanyját, hogy a héten többször is menjenek el a templomba meghallgatni, mit mond Kristóf atya.

Es amikor az édesanya kisse hitetlenkedve rákérdezett a négy-öt éves gyermeknél, vajon emlékszik-e, mit mondott az atya legutóbb, a gyermek szinte szóról szóra visszamondott mindent.

A tanítással Kristóf atya célja minden esetben az volt, hogy a hallgatóságot megmentse a formalizmustól, és megszabadítsa a téves beidegződésektől,

a hamis képzetektől. Korszerű keresztényekké akarta átforgatni a rábízottakat, olyanokká, akik szüntelenül keresik Krisztus igazi arcát. Tanította, hogy az önmagunkkal való őszinte szembenézésnek és a preconcepciómentes istenkeresésnek van igazi értelme, ezáltal közelíthetünk ahhoz a lelkiállapothoz és egyensúlyhoz, amelyben *boldogan* szemlélhetjük Istent.

A papképzésben teológiai tanárként nem vett részt, de két felnövő papi nemzedéknek adta át, miként érdemes hiteles papként működni. Ötvenéves papi szolgálata alatt közel egy tucat fiatal lett pap, szerzetes vagy szerzetesnővér. Atyai szíve volt: a lelkipásztorságban mindenki életét rendbe tette, aki csak hozzá fordult. Nem véletlenül mondta róla egyik pilisvörösvári tanítványa: „Filó, te boldog ember vagy, mert már életedben legenda lettél!”

Szent Család vasárnapján, a halála előtt néhány nappal jelent meg egy videó Kristóf atyával, amelyben a Simeon háláénekéről szóló szakaszt (Lk 2,22–40) magyarázza. A felvételen így fogalmazott: „Isten nem a bűneimre kíváncsi, hanem arra, hogy én hogyan tudok, hogyan merek szeretni. Őhozzá semmi mással nem lehet közelíteni; egy mértani pont van, ahol az ember és az Isten igazán találkozhat, ez a szeretet. Választanunk kell a földi érdekek és az egyetlen egy fontos között.”

2024. január 9-én, életének 77., papságának 52. évében elhunyt Filó Kristóf kanonok, budakeszi plébános. Ez az írás mindenki nevében búcsúzik Kristóf atyától, aki ismerte és szerette őt, de elbúcsúzni nem volt lehetősége.

E sorok szerzője, akinek Kristóf atya harmincnégy éven át élete kísérője volt, úgy érzi, halálával ifjúságának, életének egy szakasza lezárult. Hálásan köszöni, hogy tanította az egyháztörténelemre, ha ő nincs, ma valahol egészen máshol tartana az élete.

Sümeghy Kata
Fotó: Merényi Zita

atyá számára, hogy püspöke Pilisvörösvárra helyezte. 1972-ben káplánként, 1973 és 1980 között hitoktatóként szolgált a településen. A pilisvörösvári évekről úgy vall, mint élete legszebb nyolc évéről. Bár rendelet írta elő, hogy nem lehetett hittanra járni a gyerekeket, a Pilisvörösváron élő nyolcezer sváb katolikus család ezzel mit sem törődött. Több száz gyermeket tanított Kristóf atya hittanra.

Pilisvörösvár után 1980-ban Érdre, Érdligetre került. Érdre hét plébánia van, a nyolcadik templom a Ciszterci Nővérek Regina Mundi Apátságának a temploma. Kristóf atya érdi éve alatt is számos barátságot kötött, mély lelki barátságot ápolott a ciszterci nővérekkel, több évtizeden keresztül oktatta őket a *Szentírás* ismeretére; olyan tudást adott át nekik, amely nem a száraz tényadatokból állt, hanem a belső, lel-

állt, azok vele együtt tettek egy lépést az istenismeret útján.

Érdligeten huszonegy évet töltött plébánosként. A meglévő szolgálati helye mellé 1987-től megkapta Érd-Újvárost, 1988-tól Diósdot és 1995-től Érd-Újtelepet is. Összesen mintegy harmincezer ember tartozott hozzá.

Diósdon idősothont hozott létre, és szerette volna, ha itt telepednek meg Teréz anya nővérei (Szeretet Misszionáriusai). Tárgyalt Teréz anyával, amikor Magyarországra látogatott, de a nővérek inkább Érd-Parkvárost választották a letelepedésre. Szerette a szerzeteseket és szerzetesnővéreket, az utóbbiakkal kapcsolatban többször is lépéseket tett azért, hogy Diósdon tartós szerzetesi jelenlét legyen. Az érdi ciszterci nővérek és a budakeszi vizitációs nővérek gyóntatója volt.

Huszonegy év után, bár az érdi hívek is próbálták mara-

bízva, közel huszonhárom évet töltött. A plébánosi feladatokon túl a Prohászka Ottokár Katolikus Gimnázium püspöki biztosa volt 2001-től, és ellátta a makkosmáriai kegyhelyet is. Jelen volt az emberek számára, fontosnak tartotta, hogy hitéleti és kulturális ismeretekkel gyarapodjanak. Felelevenítette a húsvéti szent három nap méltó megünneplését, létrehozta a budakeszi KÉSZ- (Keresztény Értelmiségek Szövetsége) csoportot, segítette a rászorulókat az úgynevezett krumpliebedekkel.

Visszakanyarodva a visszaemlékezés elején feltett kérdéshez: a Kristóf atyában égő tűz, a lelkesedés egyrészt belső adottság volt, másrészt gyermekkorában tanulta, és ami talán a legfontosabb: felnőttkorában táplálta. Szenvedélyessége azt is magával hozta, hogy nem elégedett meg a bővlival, a minőségre

Lélekharang is szól a nyíregyházi társszékesegyház tornyából

Beemelték a helyére a nyíregyházi Magyarok Nagyasszonya-társszékesegyház negyedik, Krisztus Király tiszteletére felszentelt harangját január 11-én. Az új harangot Csordás Gábor, a társszékesegyház plébánosa szentelte fel még az elmúlt évben, advent első vasárnapján, az elhelyezésére pedig most került sor.

A társszékesegyház harangjai között a 260 kilogrammos Krisztus Király lélekharang a legkisebb, amely 20 óra körül az esti Úrangyala imádságra hív, hogy imádkozzunk az elhunytakért. A Krisztus Király lélekharangot az északi toronyban helyezték el a Magyarok Nagyasszonya és a Szent Rozália harangok mellé.

Régebben, a '80-as, '90-es évekig, a lélekharangot a haldoklásnak, illetve a halálesetnek, egy lélek e világból való távozásának hírüladására használták. A lélekharang hívta a híveket a haldokló mellé, hogy imáikkal kísérjék élete legsúlyosabb perceiben; tudatta a halál beálltát a hívő közösséggel, s a megszólaltatás módja azt is kifejezte, hogy a halott férfi-e vagy nő. A lélekharang a lélekajánlás, a szentségekkel már ellátott haldokló mellélti imádságok és a haldoklóról való gondoskodás fontos eszköze volt, főként kisebb városi közösségekben és falun. Az élet modernizálása, a kórházi

halál gyakorisága a lélekharang jelentőségét háttérbe szorította. A lélekharang hangját temetés kezdetén is hallhatjuk.

A Magyarok Nagyasszonya-társszékesegyház harangjai vasárnaponként a 9 óra körül és a 10.30-kor kezdődő nagymisékre együtt hívják a híveket, és különleges alkalmakkor, például püspöki szentmise előtt szintén együtt szólnak meg. A templom legnagyobb harangjának hangját pedig minden délelőtt is hallhatják a nyíregyháziak.

A Krisztus Király harang (lélekharang) súlya 260 kilogramm, a Grassmayr Öntöde műhelyében készült 2023-ban, Csordás Gábor plébános szolgálata idején. A harang egyik oldalán Krisztus Király képe látható, a másik oldalán a következő felirat olvasható: „Isten dicsőségét hirdetem, hazánk Nagyasszonya templomának tornyából szólítom a híveket. Amikor hangom betölti Nyíregyháza utcáit, térjen imára minden ember az én védőszentemhez: Krisztus Királyhoz! A természet és a művészet a tűzön keresztül hívott életre, a lelketmet Innsbruckban adta nekem a Grassmayr Öntöde 2023-ban.”

Forrás: Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye
Fotó: Magyarharangok.hu

HÍREK KÉPEKBEN

• A múlt év utolsó hajnalán megrongálták a Dunavecse egyik körfogalmánál álló Medugorjei Szűzanya szobrát. Az elkövető több alkalommal is megütötte a fejrésznél az alkotást, melynek következtében a szobor feje le- és összetört. A gyanúsítottat őrizetbe vették, és kezdeményezték lefolytatását – adta hírül az MTI, illetve a [Baon.hu](#) január 12-én.

• A Szent István Tudományos Akadémia január 8-án székfoglaló ülést tartott Budapesten, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem dísztermében. A közgyűlésen tartotta meg akadémiai székfoglaló előadását. Fülesdi Béla professzor, egyetemi tanár, a Debreceni Egyetem Klinikai Központ Aneszteziológiai és Intenzív Terápiás Klinikájának igazgatója, az MTA doktora *Szent Kozma és Damján nyomdokain járva intenzív orvoslásról* címmel.

Az akadémián ugyanezen a napon tartotta meg székfoglaló előadását Horváth Attila jogtörténész, alkotmánybíró, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Jog- és Államtudományi Kara Jogtörténeti Tan- székének egyetemi tanára (képünkön jobbra) *A történeti alkotmányra való hivatkozás az Alkotmánybíróság határozataiban* címmel.

Egy katolikus jegyespár ősi szokást tört meg Kínában

A Xinde.org kínai katolikus weboldal adott hírt arról, hogy Hopej tartományban, a paotingi egyházmegyében nemrég hozomány nélkül kötött házasságot egy fiatal pár. A különlegesnek számító eseményen Francis An Suhszin püspök is jelen volt.

Kínában a modernizálódással járó társadalmi folyamatok hatására megkérdőjeleződik a tradicionális családi élet, ami olyan aggasztó következményeket von maga után, mint a születések számának csökkenése. A fiatal generációk a gazdasági, kulturális és pszichológiai tényezők hatására kevésbé hajlanak a családalapításra és gyerekszülésre. Ezek a jelenségek a katolikus közösségeket is érintik. Új pasztorációs kezdeményezések születtek, amelyek tisztában vannak a helyzettel, és megpróbálnak megoldást találni az új problémákra, ezzel hozzájárulni a kínai társadalom harmonikus fejlődéséhez.

A katolikus Xinde.org portál szerint a nemrégiben hozomány nélkül megkötött házasság különlegességét az adta, hogy Kínában, különösen a távoli és kevésbé fejlett, mezőgazdaságból élő vidékeken máig élő gyakorlat, hogy a menyasszony családjától értékes hozományt vár el a társadalom: pénzt, bank-

számlát, aranyat, ékszereket. Ez a múltban gyökerező szokás sok esetben óriási terhet ró a családokra, s így akadályt jelent a házasságkötésnél. A szokások településenként eltérnek ugyan, de minimum összeget is meghatároznak: az átlagos hozomány összege 180 ezer jüan, ami nagyjából 8,7 millió forintnak felel meg.

Két fiatal katolikus azonban úgy döntött, hogy hozomány nélkül köt házasságot. Előre tudtul adták környezetük számára, hogy szakítani kívánnak az ősi szokással. Döntésüket egyhangú egyetértéssel fogadta a helyi közösség, úgy tekintették mint tanúságtételt arról, hogy a hit fel tud szabadítani a szekuláris kultúra kötelmei alól. A két fiatal családja régóta katolikus hitben él. A fiatal pár járt a plébániára jegyesoktatásra, ahol segítséget kaptak abban, hogy felismerjék a házasság szentségének sajátos mivoltát, amely különbözik a

gazdasági érdekeken és szerződéseken alapuló kapcsolatokról. Megértették, hogy Isten áldása fontosabb, mint bármekkora pénzösszeg.

„Még ha nem is tudunk megváltoztatni bizonyos szokásokat, döntésünkkel megmutathatjuk, mi a számunkra a lényeg: a katolikus hitben kötött házasságnak” – mondták a fiatalok a Xinde.org portálnak. A ningpói egyházmegyében szintén történtek pasztorális kezdeményezések a születések száma csökkenésének és a családi élet válságának orvoslására. Karácsony előestéjén például az egyik plébánia anyagi támogatást ajánlott fel a gyermekneveléshez 23 katolikus családnak, ahol az elmúlt két évben második vagy harmadik gyermek született. (Kínában a Kommunista Párt politikai bizottságának döntése értelmében 2021 óta legálisan három gyermeket vállalhatnak a házaspárok – a szerk.) Az egyházmegye rendkívül előrelátó volt, jól érzékelték a társadalomban zajló folyamatokat: már 2010 előtt amellett döntöttek, hogy támogatni szükséges a családokat a Szent Család példájának követésében.

Fordította: Verestői Nárcisz
Forrás és fotó: Fides.org

A kisteleki háromkirályok a Vatikánban

A Harmat József hitoktató és kántor vezette kisteleki betlehemes csapat – mint arról korábban beszámoltunk – hatodszor is megnyerte az Európai Magyar Fiatalokért Alapítvány által kiírt betlehemes versenyt. Jutalmul 2023-ban horvátországi nyaraláson vehettek részt a fiatalok, idén január 1-jén pedig a csapatból néhányan ott lehettek a Szent Péter-bazilikában a pápai újévi szentmisén.

2023. december 30-án repülőre szállt a Kisteleki Betlehemezők Csapatának három király – Bárdos Botond, Sejbén Zsolt, Zsolnai Péter –, valamint tanáruk, Harmat József, hogy Ferenc pápa meghívására részt vegyenek a Szent Péter-bazilikában január 1-jén, a béke világnapján tartott szentmisén és együtt imádkozzanak a békéért. Késő éjszaka érkeztek a Vatikánba, ahol cseh nővérek gondoskodtak ott-tartózkodásuk idején szállásukról, ellátásukról.

December 31-én az ókori Rómával ismerkedtek meg a fiatalok, idegenvezetőjük segítségével megtekintették a Colosseum monumentális épületét, majd a Palatinus dombra sétáltak, ahol megnézték az ókori császárok építtette paloták és templomok maradványait.

A múlt év utolsó estéjén részt vettek a Szent Péter-bazilikában a Ferenc pápa által celebrált év végi szertartáson, ahol hálát adtak a kisteleki egyházközség minden tagjáért, Kistelek város lakóiért, az elmúlt év minden napjáért, eseményeiért, ünnepeiért. A szilveszteri vacsorát a vatikáni gyerekkórus társaságában töltötték el. Január 1-jén a fiatalok mint „háromkirályok” vonultak be a Szent Péter-ba-

zilikába, ahol Ferenc pápa mosollyal, integetéssel köszöntötte őket. Rajtuk kívül még öt országból érkeztek gyerekek: Németország, Ausztria, Svájc, Szlovákia, Olaszország betlehemezői

vettek részt a béke világnapján tartott szentmisén, melyen együtt imádkozott több száz ezer ember a békéért.

Megható élmény volt számukra, ahogyan a bazilika és a hatalmas

Szent Péter tér csendben megtelt a világ összes tájáról odaseregülő emberekkel, akik a szentmise végén várták a pápai áldást. A betlehemező királyok magasba tartották a betle-

hemi csillagot, Ferenc pápa pedig megköszönte, hogy betlehemezőikkel éltetik Jézus születésének örömhírét, és kérte: vigyék tovább a Béke Fejedelmének, Jézusnak tanítását az emberek közé.

A pápai áldás után a kisteleki háromkirályokkal és Harmat József tanár úrral interjút készített a Vatikáni Rádió, majd a felvétel után a rádió kápolnájában Vértessaljai Lászlóval, a magyar szerkesztőség vezetőjével együtt imádkoztak Magyarországról.

Január 2-án idegenvezetőjük segítségével végiglátogatták a Vatikáni Múzeum értékes kiállításait; a múzeumi túra a Sixtus-kápolnában ért véget.

A nap végén még egyszer betértek a Szent Péter-bazilikába, ahol Michelangelo *Pietàja* előtt adtak hálát zarándoklatukért.

Január 3-án éjszaka a felszálló repülőről még egyszer megcsodálták a kivilágított „Örök Várost”, a szépséges Rómát.

A kisteleki háromkirályok és Harmat József tanár úr köszöni mindenki segítségét, nagylelkű támogatását, imádságát, hogy lehetővé tették programjuk megvalósítását. Köszönik Papp Szilveszternek az út során nyújtott önzetlen segítségét és a tolmácsolást. Ferenc pápa áldását hozva kíván mindenkinek békés, áldott új esztendőt!

Forrás:
Szeged-Csanádi Egyházmegye
Fotó: Harmat József; Vatican.va

